

LIETUVA TURI APSIVALYTI IŠ ESMĖS, KAD IŠLIKTŲ SAVARANKIŠKA, SAKO PREZIDENTAS V. ADAMKUS

Kadenciją baigęs prezidentas Valdas Adamkus griežtai paragino kuo skubiau įveikti Prezidentūros krizę, kuri jau padarė didelę žalą valstybei ir kelia grėsmę tautos laisvei.

“Lietuvos valstybė negali ilgiau būti vieno asmens ambicijų įkaitė. Dar pusmetį palikti su apkaltos prezidentu - būtų tikra katastrofa mūsų visuomenei”, - pareiškė V. Adamkus, kreipdamasis į visuomenę per šalies televizijos kanalus ir radiją gruodžio 4-osios vakarą.

V. Adamkus sakė pritarius Seimo pirmininkui ir premjerui, kad “šiandien mums reikia greitų sprendimų”.

Valdančiosios daugumos vadovai Seimo pirm. Artūras Paulauskas ir premjeras Algirdas Brazauskas išvakarėse paragino skandalo krečiamą prez. Rolandą Paksą atsistatydinti, priešingu atveju jam gresia parlamento apkalta. “Gerai žinau, ką šiuo metu turėtų daryti demokratinės valstybės vadovas, kuriam rūpi savo krašto ateitis ir žmonių gerovė. Ar taip padarys prezidentas Paksas? Nežinau: tai gali nuspręsti tik jis pats, remdamasis savo sąžine”, - sakė V. Adamkus. Jo vertinimu, Lietuvą sukrėtusi krizė yra “labai rimta”, tautos, valstybės saugumui bei laisvei gresia “tikras ir didelis pavojus”.

Seimas gruodžio 2 d. pritarė parlamentinės tyrimo komisijos išvadoms, kad prezidentas R. Paksas dėl savo ryšių “buvo ir yra pažeidžiamas” ir tai “sudaro grėsmę Lietuvos nacionaliniam saugumui”.

“Būtent dabar sprendžiamas esminis klausimas: ar mes, lietuviai, esame ir išliksime savarankiški. Regioninė Lietuvos lyderystė jau prarasta. Valstybės garbė paniekinta. Prezidento institucija moraliai sužlugdyta”, - perspėjo V. Adamkus. Tai yra pirmasis jo viešas Prezidentūros krizės vertinimas. V. Adamkus, kovojęs su R. Paksu prieš metus vykusiuose prezidento rinkimuose, iki šiol vengė tai daryti, užkirsdamas kelią galimoms interpretacijoms dėl tariamo asmeninio suinteresuotumo.

V. Adamkus ragino tautą sutelkti jėgas ir įveikti kilusį pavojų. “Privalome atgauti Lietuvos garbę”, - pabrėžė jis, o “tai padarysime tik tuomet,

jei nebijosime eiti iki galo, jei išsiaiškinsime visą tiesą, jei apivalysime iš esmės. Jei savo valstybėje užkirsime kelią mafijai ir destruktiviai užsienio specialiųjų tarnybų veiklai”.

“Ne apnuoginta tiesa šiandien kenkia Lietuvai, bet mūsų neryžtingumas ir baimė. Šioje istorijoje neturi likti neatsakytų, teisiškai ir politiškai neįvertintų klausimų”, - pažymėjo V. Adamkus.

Jis piktinosi su R. Pakso Prezidentūros veikla siejamais neigiamais reiškiniais. “Kas staiga nutiko mūsų valstybėje, kad su prezidentu nusifotografavę avantiūristai šokdina aukštus mūsų pareigūnus, mūsų generolus, nurodinėja jiems, ką be eilės praleisti per sieną, į koki banką dėti įstaigos pinigus, kam skirti valstybės užsakymus? Nuo kada Kauno banditai ėmė spręsti, kas turėtų būti generaliniu mūsų policijos komisaru? Nuo kada slapti mūsų valstybės dokumentai pradėjo patekti į nusikaltėlių rankas?”

Kodėl tokius skandalingus dalykus pastebėjo tik vienas Valstybės saugumo departamentas? Kodėl to nematė visos kitos mūsų tarnybos? Kodėl kai kurios iš jų šiandien tokios sutrikusios?” - ragino susimąstyti V. Adamkus. Jis taip pat ragino duoti teisinį įvertinimą nustatytiems nusikalstamiems reiškiniais ir piktinosi kai kurių teisėsaugos institucijų neveiklumu, klausdamas, “ar bus pradėti visi ikiteisminiai tyrimai dėl išaiškėjusių faktų: neleistino poveikio valstybės valdymui, korupcijos, kišimosi į privatizavimą? Ar mūsų prokuratūra pagaliau iki galo ištirs “Avia Baltikos” veiklą?”.

“Esu tikras, kad jei nusikaltėliai būtų telefonu pagrasinę susidoroti su Rusijos ar Jungtinių Amerikos Valstijų saugumo vadovu, jie jau būtų suimti. Tuo metu žmonėms, kurie grasino susidoroti su Lietuvos saugumo direktoriumi, iki šiol net bylos neiškeltos. Štai kuo skiriasi save gerbianči ir ginanti valstybė nuo valstybės, kuri savęs gerbti ir ginti nesugeba”, - priminė V. Adamkus.

Jis sakė negalįs įsivaizduoti “orios valstybės, kurioje žmogus, įtariamą prezidento šantažu ir parama teroristams, toliau galėtų šantažuoti visuome-



Dar vieno pasitarimo metu NATO centre Briuselyje gruodžio 4 d.: NATO Generalinis sekretorius lordas George Robertson, JAV valstybės sekretorius Colin Powell, Latvijos užsienio reikalų ministrė Sandra Kalniete, Lietuvos užsienio reikalų ministras Antanas Valionis ir Rumunijos užsienio reikalų ministras Mircea Dan Geonana.

NATO nuotr.

A.BRAZAUSKAS GRIEŽTAI RAGINA R. PAKSĄ ATSISTATYDINTI

Vilnius, gruodžio 4 d. (ELTA). Ministras pirmininkas Algirdas Brazauskas nedviprasmiškai pakartojo, kad prezidentui Rolandui Paksui atėjo laikas atsistatydinti.

Pasak jo, šalyje didėja politinė įtampa, blogėja Lietuvos tarptautinė padėtis, nuo pastarųjų pasaulio žiniasklaidos pranešimų apie Lietuvą net “darosi šiurpu”. A. Brazauskas palygino dabartinę padėtį, kai Lietuva atsidūrė pirmuosiuose įtakingų pasaulio laikraščių puslapiuose, su 1990-ųjų metų ir tragiškais 1991-ųjų sausio įvykiais. Tik dabartiniai atsiliepimai apie Lietuvą, palyginti su anų laikų, neteikia pagrindo džiaugtis. A. Brazauskas leido suprasti šioje situacijoje pasigendąs valstybės vadovo atsakomybės. “Dabartinėje situacijoje tokio rango vadovas turi matyti visą padėtį valstybėje daug plačiau ir jausti atsakomybę dėl to, kas darosi. Apsiriboti vien tik savo interesais negalima. Todėl, kalbėdamas prieš porą dienų, pasakiau tai, ką ir dabar noriu pasakyti: jeigu aš patekčiau į tokią situaciją ir eičiau tas pareigas, tai be jokių kalbų atsistatydinčiau. Reikia matyti ne tik savo interesus, nepasiduoti ambicingiems jausmams, bet matyti galimas pasekmes”, - LTV laidoje “Spaudos klubas” pareiškė Premjeras.

A. Brazauskas pakartojo manąs, kad apskritai rimtis ir pastovumas valstybėje išlieka, pagrindinių šalies institucijų darbas ir žmonių gyvenimas nesutrikęs. “Rimtis valstybėje yra, ir, išskyrus tik vieną asmenį, visi gyvename normalų demokratinį gyvenimą”. Jis pažymėjo, kad jo ankstesnė nuomonė apie tai, kaip turėtų elgtis prezidentas, po pastarųjų politinių įvykių pasikeitė.

“Vienos kalbos buvo iš pradžių, bet dabartinė situacija tai koreguoja, ir aš tikrai matau pavojus valstybei. Valstybės autoritetas pradeda svyruoti. Lietuva užsienyje pradeda matyti ne iš gerosios pusės, ir mano požiūris tikrai keičiasi. Rimtai keičiasi ir mano patarimas: iš pradžių geranoriškai sakiau, kad pagrindinė priežastis - Prezidento komanda. Atrodo, mano patarimas buvo šiek tiek pavėluotas. Man atrodo, kad aiškiai pasakiau ir daviau suprasti Prezidentui, kad atėjo laikas. Dabar jis turi daryti išvadas”.

Laidos vedėjo paklaustas, ar R. Paksas turi atsistatydinti, A. Brazauskas dar kartą pakartojo: “Dabar jau atėjo laikas”.

PREZIDENTAS NUSPRENDĖ ATIDĖTI VIZITĄ

Vilnius, gruodžio 4 d. (ELTA). Lietuvos Respublikos prezidentas Rolandas Paksas nusprendė atidėti planuotą oficialų vizitą į JAV. Trečiadienį susitikęs su JAV ambasadoriumi Stephen Mull, valstybės vadovas tarėsi, kokia nauja vizito data būtų tinkamiausia, pranešė Prezidento spaudos tarnyba.

nę, nebaudžiamas toliau rengtų ir finansuotų agresyvias šmeižto kampanijas”.

“Toks melo ir tiesos sumaišymas, kuris šiandien vyksta Lietuvoje, neišivaizduojamas civilizuotoje valstybėje”, - pažymėjo V. Adamkus. “Negi norime tokie ir likti? Negi mums nebesvarbi tautos garbė? Žiūriu į kai kuriuos mūsų pareigūnus, politikus, viešųjų ryšių specialistus ir klausiu savęs: ar dar jaučiame ribą, nuo kurios prasideda tėvynės išdavystė? Mes niekada nebūsime saugūs, jeigu tokios ribos nejausime”, - sakė V. Adamkus.

Jis ragino visuomenę imtis visų priemonių, kad į tokias krizes daugiau nepatektų, pirmiausia - apsivalyti. “Nedidelės tautos stiprybė - viešumas, skaidrus ir sąžiningas politikų ir valstybės tarnautojų darbas. Korumpuoti valdžios žmonės visada bus mafijos ir užsienio specialiųjų tarnybų pažeidžiamai. Tokių žmonių valdžioje turime atsisakyti”, - sakė V. Adamkus.

Jis taip pat ragino tradicines partijas taisyti padarytas politikos klaidas - atsigręžti į skurstančius ir nusivylusius žmones, įsiklausyti į jų lūkesčius.

“Juk politiniai avantiūristai nesukuria žmonių bėdų - jie jomis tik naudojasi”, - sakė V. Adamkus. “Neleiskime supriešinti ir skaldyti Lietuvos. Lietuva yra viena. Ji turi būti teisinga visiems. Būkime šiandien solidarūs, kad būtume stiprūs, kad mūsų tauta išliktų savarankiška”, - kvietė prezidentas V. Adamkus. *BNS inf.*

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

■ PREZIDENTAS GAVO KARDINOLO IR ARKIVYSKUPO LAIŠKĄ

Prezidentui Rolandui Paksui perduotas kardinolo Juozo Audrio Bačbio ir arkivyskupo Sigito Tamkevičiaus laiškas, kurio turinys kol kas nekomentuojamas.

Laišką į Prezidentūros kanceliariją atnešė kardinolo referentė sesuo Aldona Dalgėdaitė. “Čia yra kardinolo A. J. Bačbio ir arkivyskupo S. Tamkevičiaus laiškas prezidentui. Aš įgaliota jį perduoti”, - žurnalistams sakė A. Dalgėdaitė. Sesuo teigė negalinti komentuoti laiško turinio, nes jis asmeniškai skirtas prezidentui. A. Dalgėdaitė teigė negalinti nei patvirtinti, nei paneigti, kad laiškas yra politinio turinio. Oficialiai laiško nekomentuoja ir S. Tamkevičiaus atstovas spaudai Darius Chmieliauskas.

BNS žiniomis, dvasininkų laiške prezidentui nedviprasmiškai siūloma atsistatydinti.

■ PREZIDENTAS ŽINOJO SUTEIKIĄS PILIETYBĘ ĮTARTINAM ASMENIUI

Vilnius, gruodžio 4 d. (ELTA). Valstybės saugumo departamento vadovas Mečys Laurinkus sako neabejojąs, kad išimties tvarka suteikdamas Lietuvos pilietybę Rusijos piliečiui Jurijui Borisovui prezidentas Rolandas Paksas žinojo apie operatyvinių tarnybų atliekamą tyrimą prieš J. Borisovą.

Liudydamas Konstituciniame Teisme, M. Laurinkus pabrėžė, kad VSD tokiais atvejais paprastai nerekomenduoja užsienio šalies piliečiui suteikti Lietuvos pilietybės. Vėliau kalbėdamas su žurnalistais, M. Laurinkus pabrėžė iki šiol nebuvus atvejų, kad Pilietybės komisija į VSD rekomendacijas neatsižvelgtų.

Tačiau M. Laurinkus nekomentavo prielaidos, kad būtent dėl šios priežasties Prezidentūra nusprendė nebeklausti VSD nuomonės, suteikdama pilietybę J. Borisovui. “Jūs tas prielaidas ir svarstykit”, - žurnalistams teatsakė M. Laurinkus.

Teismo salėje pasakodamas apie J. Borisovui darytas procedūrinės išimtis, VSD vadovas detalčiai atpasakojo Prezidentūros maneversus. “Toks atvejis, kai kreipiamasi dėl pavardės, o paskui prašoma ją išbraukti ir nebesiųsti informacijos apie ją, o paskui to asmens pilietybės suteikimas vis tiek yra svarstomas - toks atvejis yra pirmas, vienintelis”, - akcentavo M. Laurinkus.

Anot VSD vadovo, Prezidentas tiesiog negalėjo nežinoti apie operatyvinių tarnybų tyrimą prieš J. Borisovą ir jo įmonę “Avia Baltika”, nes toks tyrimas atliekamas nuo 1998 metų, apie jį žinojo ne tik visi valstybės vadovai, bet ir visuomenė. M. Laurinkaus teigimu, pluoštas naujos operatyvinės informacijos R. Paksui buvo pateiktas ir ginčijamo balandžio 11-osios dekreto pasirašymo išvakarėse - kovo 17 dieną.

M. Laurinkus Konstituciniam Teismui neatsakė, ar asmeniniai J. Borisovo veiksmai ir jo įmonės veikla gali būti laikomi nusikaltimais valstybei. Jo žodžiais, šį atsakymą nulems ikiteisminis tyrimas, kurį atlieka Generalinė prokuratūra.

Tačiau bendraudamas su žurnalistais M. Laurinkus neatmetė, kad VSD gali inicijuoti su Rusijos specialiosiomis tarnybomis siejamos viešųjų ryšių firmos “Almax” specialistų Anos Zatonskajos ir Anatolijaus Potnino deportavimą iš Lietuvos. Jis taip pat neatmetė galimybės, kad viena iš deportavimo priežasčių gali būti politinio leidinio “Tvarka bus?” rengimas. “Tų priežasčių gali būti daug. Svarbiausia, aišku, yra santykiai su mūsų valstybe ir tuo, kas numatyta mūsų įstatimuose”, - sakė M. Laurinkus. Jo teigimu, galimo Rusijos piliečių deportavimo klausimas svarstomas bendradarbiaujant su Generaline prokuratūra.

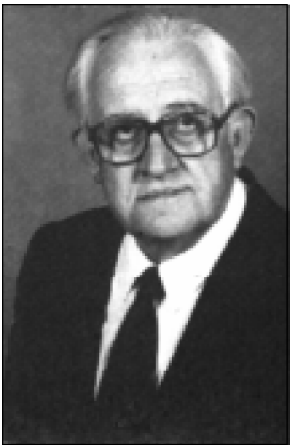
■ **PREZIDENTO R. PAKSO** apkalta bus ir politinis, ir teisinis procesas. Taip teigia parlamentarai, pradėję rengti valstybės vadovo apkaltos procedūrai reikalingus dokumentus. Tikimasi apkaltą skelbti pagal visus tris Konstitucijoje numatytus pagrindus - šiurkštų Konstitucijos pažeidimą, priesaikos sulaužymą bei įtarimą padarius nusikaltimą. Keturių Seimo frakcijų atstovai vakar pradėjo rengti Prezidento apkaltos dokumentus.

■ **TEISINĖ** R. Pakso konsultante tapusi advokatų kontora laikoma viena geriausių šalyje. Ji pirmoji įsteigė savo atstovybę Rusijoje. Ji galėtų tapti tarpininke tarp Prezidento ir jėgų, padėjusių jam laimėti rinkimus, rašo *Lietuvos rytas*.

■ **BUVĖS R. PAKSO** atstovas spaudai neslepia, kas jį privertė plikti šalies vadovo komandą. “Užimdamas postą, kai reikia išsakyti aukščiausio valstybės asmens nuomonę, supratau - tai garbingos, atsakingos pareigos. Norėjau tą darbą daryti tik gerai. Supratau, kad tas, kuris eina kalbėti kito žmogaus vardu, neturi turėti jokių dvejonų. Todėl kai pradėjo kilti įvairių klausimų, dvejonų, supratau, kad dirbti gerai negalėsiu. Nenorėjau nuvilti ir nepateisinti lūkesčių, buvau sąžiningas ir sau, ir Prezidentui. Eiti prieš save nenorėjau”, - atsakydamas į *Respublikos* klausimus, teigė R. Gorbačiovas.

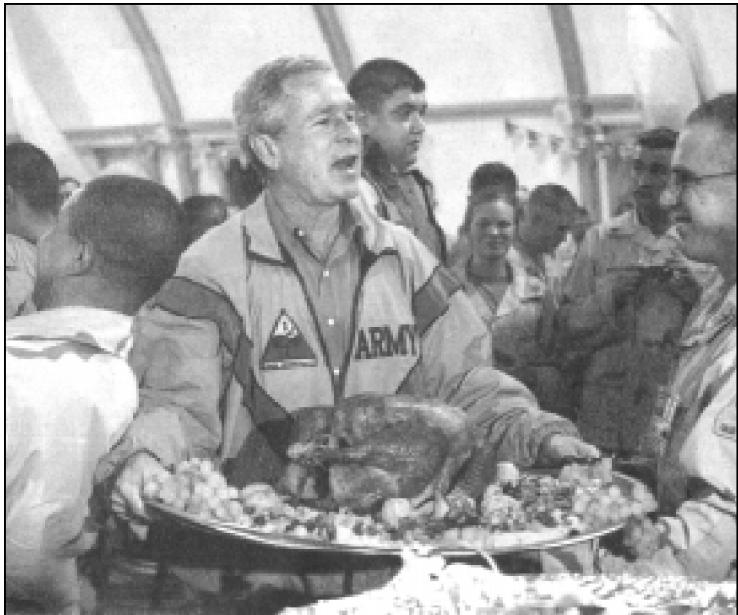
Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA



Algirdas Pužauskas

Prezidentas George Bush šių metų Padėkos dieną šventė slaptai nuskridęs į Irako sostinę Bagdadą, kur jį sutiko oro uoste įsistiprinę JAV ketvirtosios pėstininkų divizijos kariai ir kelios brigados parašiutininkų. Padėkos dienos proga JAV kareivių lankymas tapo tradicija. Jau 1952 metais JAV prezidentu išrinktas gen. Eisenhower gruodžio mėnesį aplankė Korėjoje fronto kareivius. Prezidentas Johnson buvo nuskridęs 1966 ir 1967 m. fronto kareivius aplankyti Vietnamo Cam Ranh įlankoje. Po jo 1969 metais Vietname kareivius lan-



JAV prezidentas Bagdado oro uoste patarnauja amerikiečių kariams Padėkos dienos pietų metu. AP nuotr.

kė prezidentas Nixon, sustodamas bazėje 12 mylių į pietus nuo buvusio Saigono. Dabartinio prezidento tėvas prezidentas G. Bush valgė kalakutą su kareiviais Saudo Arabijos dykumos bazėje 1990 metais. Pasiųkę JAV prezidentams, tuometinis prezidentas Clinton Padėkos dienos proga pasakė kalbą buvusios Jugoslavijos pabėgėliams Kosovar stovykloje ir kalbėjo NATO kariuomenės vadams Makedonijoje. Jis specialiai nuvyko kalbėti albanams Padėkos dienos proga ir valgė su amerikiečiais kareiviais kalakutą Kosove, besidžiaugdamas, kad JAV oro puolimai pašalino diktatorių Slobodan Milošević iš Kosovo provincijos. Pagaliau dabartinis prezidentas Bush netikėtai, labai slapta atvykęs į Iraką, susitiko su amerikiečiais ka-

PREZIDENTAS BUSH BAGDADE

riais Irako sostinės tarptautiniame oro uoste šiais metais.

Prezidentas nustebino amerikiečius karius, tardamas padėkos žodį už Amerikos žmonių apsaugą nuo teroro pavojų. Jis pagyrė kareivius, kurių lėktuvų angare susirinko apie 600, kad jie išgelbėjo Irake 25 milijonus žmonių nuo užpuolikų. Amerikos administratorius Irake Paul Bremer pradėjo susirinkimą, sakydamas, kad Padėkos dienos žodį tars aukštas svečias, aukštesnis už visus kitus. Tuomet generolas Ricardo Sanchez atidarė scenoje įrengtą užuolaidą ir pasirodė amerikiečio kario ženklais papuošta uniforma apsirengęs prezidentas Bush.

Prieš išskrisdamas į Iraką, prez. Bush aplankė Colorado valstijoje esančią kariuomenės bazę Fort Carson. Čia jis susitiko ir padėkojo šeimoms, kurių nariai žuvo ar buvo sužeisti Irako partizaniniame kare. Prezidentas pabrėžė, kad žuvusieji niekad nebus pamiršti už ne-

bėjo su Bagdado miesto meru ir miesto tarybos nariais. Žinios apie prezidento vizitą buvo paskelbtos, kai prezidento lėktuvas jau buvo pakilęs skristi atgal į JAV. Prieš tai prezidentas dar turėjo laiko pasitarti su JAV kariuomenės vadais. Politine prasme šis vizitas buvo labai naudingas dabartiniam prezidentui. Ne tik demokratų partija Amerikoje, bet ir irakiečiai kritikai laiko šią prezidento Bush kelionę į Bagdadą politiniu maneversu, skirtu artėjantiems Amerikos prezidento rinkimams. Dabartinis prezidentas gavo nemažą kiekį amunicijos rinkiminėms pozicijoms sustiprinti. Prezidento patarėja Rice atmetė šį kaltinimą, sakydama, kad balsavimai parodys, kur lekia skiedros, tačiau prezidentas pasielgė, kaip ir tinka vyriausiam kariuomenės vadui, o aplankymas kariuomenės buvo svarbus žingsnis, nes sustiprino karių moralę ir jų kovingumą.

— Keliais sakiniais —

• **Gruzijos** prezidentas po 12 metų prezidentavimo maištininkų buvo priverstas pasitraukti iš pareigų. Jo vietą laikinai perėmė Gruzijos Seimo pirmininkė, paskelbusi, kad nauji balsavimai įvyks pagal konstituciją sausio 4 d.

• **Italija**, šiuometinė Europos Sąjungos pirmininkė, sukūrė naujos Konstitucijos planą, kuriame numatytas balsavimas užsienio politikos klausimais. Spėliojama, kad Britanija ir kitos sąjungos narės šį planą atmes.

• **Kroatijoje** balsavimu renkant parlamentą nugalėjo centro ir kairės koalicija. Demokratinės Unijos partija paskelbė, kad ji atmetė tautinio nacionalizmo kryptį, kurią buvo įvedęs buvęs prezidentas Franjo Tudjman.

• **Buvęs Kroatijos** serbų vadovas Milan Babic, seniai paieškomas Tarptautinio Hagos tribunolo, netikėtai atvyko į teismą ir pasidavė teisėjams.

• **Maskvoje** sudegė užsienio studentams skirtas bendrabutis, liepsnose žuvo ir iš penkių aukštų pastato šokdami užsimušę 36 jaunuoliai, sužeisti 200.

• **Indijos ir Pakistano** vyriausybės paskelbė karo pailubas, pažadėdamos pradėti kivirčius dėl Kašmiro sienos baigiantį dialogą.

• **Myanmar** karinė vyriausybė paleido iš namų arešto

(Nukelta į 3 p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$40.00, first class - \$63. Single copy - 75 cents. Air mail overseas - \$115.00.

Prenumerata metams - \$40.00, pusei metų - \$25.00, pirma klase - \$63. Oro paštu į užsienį metams - \$115.00. Atskiro numerio kaina - 75 centų. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

DEŠIMT NUSIŽENGIMŲ - TIKSLAS PATEISINA PRIEMONES

Praėjus mėnesiui nuo Lietuvos politinės krizės pradžios, Prezidentas nesupranta, kad tai - ne paprastas skandalas. Seimo komisija, ištyrusi grėsmę Lietuvos saugumui, baigė apklausinėjimus. Paskelbtos komisijos išvados. Atvykti į komisijos posėdį liudyti Prezidentas R. Paksas atsisakė.

Žinomi dešimt kaltinimų prezidentui. **Pirmiausia**, jis suniekino Prezidento postą, kaip moralinio autoriteto instituciją. **Antra**, nors ne kartą ispėtas, nepatvarkė, kad valstybinės paslaptys nebūtų perduotos kitiems. **Trečia**, Prezidentas bandė išsisukti nuo atsakomybės už Prezidentūros patarėjus, kuriuos jis pats pasirinko, jais pasitikėdamas. **Ketvirta**, Prezidentas skubos tvarka padarė dvi išimtis J. Borisovui, sugrąžindamas jam Lietuvos pilietybę ir nepasitaręs su saugumu. Šiuo atveju Prezidentas sulaužė priesaiką “būti visiems lygiai teisingas”. **Penkta**, Prezidentas yra visos tautos, tačiau jo susitikimus su visuomene organizuoja tik jo partija - liberaldemokratai. **Šešta**, Prezidentas pažeidė Konsitucijoje numatytą valdžių atskyrimo principą ir kartu su savo patarėjais kišosi į Vyriausybės ir ministrų jurisdikciją. **Septinta**, Prezidento institucija teikė nurodymus pasienio apsaugos tarnybai ir muitinės darbu, padėdama įtartinos reputacijos žmonėms. **Aštunta**, Prezidentas ir jo patarėjai tvarkė privataus verslo reikalus, nurodydami pakeisti “Žemaitijos kelių” bendrovės administravimą. **Devinta**, Prezidento patarėjai pažeidė konstitucines žodžio, minties ir susirinkimų laisves, reikalaudami, kad Vidaus saugumo departamentas pradėtų tyrimus dėl mitingo organizavimo ir straipsnių, kuriuose kritikuojamas Prezidentas. Tam tikslui Prezidentūroje buvo rengiami pasitarimai. **Dešimta**, prezidento būdas mėginant pašalinti policijos vadovą V. Grigaravičių ir Valstybės saugumo vadovą M. Laurinkų sutapo su jo finansinių rėmėjų bei kriminalinio pasaulio tikslais, o per juos ir su Rusijos žvalgybos norais.

Lietuvos saugumo pareigūnai pastebėjo, jog lapkričio 22 dieną netikėtai į Lietuvą atvyko R. Paksui rinkimus padėjusios laimėti ir su Rusijos specialiomis tarnybomis susirišusios firmos “Almax” pareigūnai Ana Zatonskaja ir Anatolij Putnin. Jie atvyko iš Karaliaučiaus srities per Pagėgių postą, kuriame dirba Pakso šalininkai. Atvykę į Lietuvą, jie tuoj apsigyveno Borisovo viloje prie Trakų. Saugumo pareigūnai ėmėsi žygių ir apsupo vilą. Tačiau į vidų jų neišleido. Nuaidėjo šūvis, bet neaišku, kas šovė. Kai saugumiečiai stovėjo už vartų, viloje buvo naikinami dokumentai, nes kai saugumiečiai pateko į vidų, buvo rasta apdegusių popieriaus lakštų. Krata Borisovo viloje truko nuo vėlaus vakaro iki kitos dienos ryto. Buvo rastas “Almax” pareigūnų atvežtas planas, kaip išspręsti Lietuvoje kilusią Prezidentūros krizę. Paksui nurodyta neduoti parodymų Seimo komisijai ir važinėti po Lietuvą susitikti su žmonėmis, ką prezidentas ir vykdė. Taip pat rasta spaudai parengta medžiaga, kurioje išvardinami neva politinį skandalą Lietuvoje organizavę žmonės. Ši medžiaga turėjo būti išspausdinta milijoniniu tiražu ir paskleista Lietuvoje, rašė Lietuvos rytas.

Ar tautos dauguma vis dar nori turėti jį savo Prezidentu?

S. Tūbėnas

“APGINKIME DEMOKRATIJĄ” PLATINA SAVANORIAI

Vilnius, gruodžio 5 d. (ELTA). Didelį ažiotažą sukėlęs specialusis Jurijaus Borisovo leidinys penktadienį pasirodė pakeitęs žadėtąjį pavadinimą ir nebuvo išnešiotas į visas pašto dėžutes.

Vietoj planuoto laikraščio “Tvarka bus?” AB “Spauda” 1,200,000 egzempliorių tiražu išspausdino reklaminį leidinį “Apginkime demokratiją”. Spalvoto 24 puslapių laikraščio metrikoje nurodoma, kad jis užsakytas ir apmokėtas UAB “Aviabtika”, tekstus ir iliustracijas pateikė užsakovas, o rinko ir maketavo “Ūkininko patarėjo” kompiuterių centras.

Prieš leidiniui pasirodant, “Lietuvos paštas” nutraukė anksčiau pasirašytą platinimo sutartį, todėl penktadienio rytą paštininkai neišnešiojo laikraščio į visas pašto dėžutes.

Kaip *Eltai* sakė “Ūkininko patarėjo” vyriausiojo redaktoriaus pavaduotoja Gražina Petrošienė, “Lietuvos pašto” atsisakymą nulėmė neigiamas leidinio įvaizdis žiniasklaidos priemonėse. Pasak jos, nutraukiant sutartį buvę aiškinama, kad žiniasklaidoje labai plačiai rašoma, jog tai bus valstybinumą pažeidžiantis, griauančis ir šmeižiantis leidinys.

“Baubas buvo nupieštas jo dar nemačius, nors aš nematau nieko drastiško, dėl ko reikėtų išsigąsti”, - teigė G. Petrošienė.

Jos žodžiais, tai “labai korektiškas politinės reklamos leidinys”, 90 proc. kurio sudaro jau skelbta medžiaga apie J. Borisovo įmonę ir jį patį.

Atsisakius “Lietuvos paštui”, leidinį “Apginkime demokratiją” sutiko platinti kelios privačios tarnybos. Anot G. Petrošienės, taip pat atsiranda daug savanorių, kurie siūlosi dvi tris dienas panešioti šį laikraštį, nes žmonėms tiesiog įdomu.

Tituliniame laikraščio puslapyje spausdinamas nepasirašytas redakcinis straipsnis “Užkirsti kelią savivalei”. Po antrašte - J. Borisovo nuotrauka. Straipsnyje perspėjama, esą jau “nuaidėjo “X” valandos varpo dūžiai”, nes, “neužkirtus kelio absoliučiam teisiųjų normų nepaisymui”, kitu, kuris bus slapta sekamas ir kviečiamas į komisijas, gali tapti kiekvienas.

Kitose laikraščio publikacijose teigiama, kad dabartinį grėsmės nacionaliniam saugumui gaisrą įpūtė Valstybės saugumo departamento generalinis direktorius Mečys Laurinkus, o 2003 m. “egzekucijos mechanizmą” užsuko Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas.

Net keli laikraščio puslapiai skiriami “pavyzdinei” R. Pakso rinkimų kampanijai, kurioje “nugalėjo profesionalu-

mas ir susitelkimas”. Publikuojamoje ištraukoje iš Anatolijaus Potnino ir Anos Zatonskajos knygos “Rolandas Paksas: Žmogus ir politikas” piešiamas pabrėžtinai teigiamas R. Pakso portretas - R. Paksas svajoja apie laimingą savo šalies ateitį.

Atvirame laiške Lietuvos žmonėms konsultacijų firmos “AlMAh” įkūrėjai ir darbuotojai A. Potminas ir A. Zatonskaja tikina, kad Lietuvos patriotas J. Borisovas, nors ir būdamas rusas, likimo ironijos dėka dabar tapo “nestiprios Lietuvos demokratijos gynėju”.

Ketvirtadienį kalbėdamas su žurnalistais M. Laurinkus neatmetė, kad VSD gali inicijuoti su Rusijos specialiosiomis tarnybomis siejamos viešųjų ryšių firmos “AlMAh” specialistų A. Zatonskajos ir A. Potnino deportavimą iš Lietuvos.

M. Laurinkus taip pat neatmetė galimybės, kad viena iš deportavimo priežasčių gali būti politinio leidinio rengimas. “Tų priežasčių gali būti daug. Svarbiausia, aišku, yra santykiai su mūsų valstybe ir tuo, kas numatyta mūsų įstatymuose”, - sakė M. Laurinkus. Jo teigimu, galimo Rusijos piliečių deportavimo klausimas svarstomas bendradarbiaujant su Generaline prokuratūra.

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 2 p.

penkis svarbius opozicijos narius, tačiau toliau arešte laiko opozicijos partijos vadovė.

- **Kinija** uždarė 673 valdžios leidžiamus laikraščius. Valdžios pareiškimas sako, kad jų spausdinimas nesiderina su laisvosios rinkos taisyklėmis, be to, spauda daug kainuoja.

- **Jungtinių Tautų** gen. sekretorius Kofi Annan paskelbė 11 puslapių pareiškimą, kuriame kaltina Izraelį, kad Izraelis apsunkina taikos ieškojimą Artimuose Rytuose su savo statoma “saugumo siena”. Sekretorius patvirtina, kad Izraelis turi teisę rūpintis savo saugumu, tačiau ta siena, priešingai neša neigiamus atsakymus. Reikia gerą valią nešančių nuolaidų, pasitikėjimą ugdančių gestų, sakoma JT pareiškimė.

- **JAV Senatas** lapkričio 25 d. priėmė 54-44 balsais įstatymo planą, kuris pakeičia Medicare, sveikatos apdraudos įstatymą. Prezidentas, spėjama, tą planą pasirašys. Jis palies senelių ir invalidų sveikatai reikalingus vaistus. Senato nutarimą dar teks suderinti su Atstovų rūmų planais. Medicare sistema buvo įvesta 1965 metais. Ji

niekad nebandė atpiginti gydytojų prirašomų vaistų kainų. Debatuose buvo patirta, kad daugelis senatorių abejoja ar naujasis įstatymas visai nenuves Amerikos į bankrotą. Apskaičiuota, kad nauji vaistų atpiginimai kainuos per ateinančius 10 metų valstybei apie 400 milijardų dolerių. Tos lengvatos vyresnio amžiaus amerikiečiams atrodo didelė našta valstybės išdui, nes milijonas dar dirbančių amerikiečių neturi jokių draudimų savo šeimoms. Biudžeto deficitas šiemet gali pasiekti 2,229 trilijonus dolerių.

- **Amerikoje** yra jau devyni kandidatai, kurie norėtų tapti prezidentais ir planuoja dalyvauti pirminiuose demokratų balsavimuose. Jau paaiškėjo, kad nemažai kandidatų yra ir respublikonų partijoje. Tarp jų svarbiausi: Lamar Alexander, Gary Bauer, George W. Bush, Elizabeth Dole, Steve Forbes, Utah sen. Orrin Hatch, buvęs viceprezidentas Dan Quayle, Ohio kongresmenas John Kasich, Alan Keyes, Arizonos sen. John McCain, New Hampshire sen. Robert Smith ir Pat Buchanan. Pastarasis jau dusyk kandidatavo į presiden-

to vietą 1992 ir 1996 m. kaip respublikonas. Negavęs pakankamai rėmėjų pasitraukė iš respublikonų gretų ir kandidatuoja kaip reformų partijos atstovas.

- **Irano** atstovas Tarptautinėje energetikos agentūroje Ali Akbar Salehi išreiškė Irano pasitenkinimą, kad tarptautinė agentūra tik subarė Iraną dėl atomo neplatinimo sutarties pažeidimų, tačiau neskyrė jokių tarptautinių sankcijų.

- **JAV** ispėjo Izraelio vyriausybę, kad ši sustabdytų savo saugumo tvoros statybą, nes ji suskaldo palestiniečiams paskirtas žemes. JAV pagrasino, kad bus sustabdyta 290 milijonų dolerių suma už tvoros tęsimą Vakarinio Kranto žemėse.

- **Kolumbijoje** dešiniojo sparno kovotojai su komunistinėmis teroro grupėmis, vyriausybei patarus, sudėjo nemažą ginklų kiekį, tačiau kritikai mano, kad tas nusiginklavimas tik padidins partizaninę veiklą ir narkotikų prekybą.

- **Venecueloje** prez. Chavez priešai renka piliečių parašus, kad prezidentas taikiai pasitrauktų iš pareigų, nes šalies darbininkai grasina streiku ir referendumo organizavimu.

VSD VADOVAS LIUDIJO KONSTITUCINIAME TEISME PILIETYBĖS J. BORISOVUI SUTEIKIMO BYLOJE

Valstybės saugumo departamento vadovas Mečys Laurinkus Konstituciniame Teisme nepaneigė ir nepatvirtino, kad prezidento Rolando Pakso dosniausias rinkimų kampanijos rėmėjas Jurijus Borisovas, siekdamas Lietuvos pilietybės, galėjo daryti įtaką prezidentui tiesiogiai ar per kitus asmenis.

Per surengtą apklausą KT nagrinėjamoje byloje Seimui atstovaujantis parlamentaras Rimantas Šukys VSD vadovo teiravosi, ar buvo asmenų, į kuriuos J. Borisovas kreipėsi pagalbos, arba galimybės daryti įtaką prezidentui, kad greičiau būtų pasirašytas dekretas dėl pilietybės suteikimo išimties tvarka.

“Mes turime plačią operatyvinę informaciją. Šiuo metu tos dalies, kurios klausiate, nenoriu komentuoti, nes nenoriu apsiriki. Šita informacijos dalis yra pateikta prokuratūrai, - atsakė M. Laurinkus.

Generalinė prokuratūra pagal VSD surinktą medžiagą atlieka ikiteisiminį tyrimą dėl grasinimų prezidentui. Įtariamai šioje byloje yra pateikti J. Borisovui, kurio bendrovė “Avia Baltika” R. Pakso rinkimų kampanijai paaukojo 1,2 mln. litų. Saugumo užfiksuotose pokalbiuose telefonu J. Borisovas valstybės vadovą vadina “politiniu lavonu”.

Pasak M. Laurinkaus, šių metų kovo 28 dieną apie 9 val. prezidento kanceliarijos darbuotoja Dangirutė Jankauskienė elektroniniu paštu VSD pareigūnui, atsakingam už bendradarbiavimą su Prezidentūra pilietybės suteikimo klausimais, atsiuntė prezidento dekretą projektą dėl pilietybės suteikimo išimties tvarka trims asmenims. Tarp šių asmenų buvo ir J. Borisovo pavardė.

“Po kelių valandų D. Jankauskienė paskambino VSD pareigūnui ir paprašė išbraukti J. Borisovo pavardę ir nuomonės apie šį asmenį nepateikti”, - teismui teigė saugumo vadovas, pripažinęs, kad toks atvejis bendraujant su Prezidentūra pilietybės klausimais buvo pirmasis ir vienintelis. VSD pareigūnas darbuotojai pasiūlė naują Prezidentūros poziciją patvirtinti raštu.

M. Laurinkaus teigimu, tą pačią dieną buvo gautas Prezidento kanceliarijos vadovo raštas dėl informacijos pateikimo apie asmenis, pretenduo-

jančius gauti Lietuvos pilietybę išimties tvarka. Šiame rašte J. Borisovo pavardės nebuvo.

VSD generalinis direktorius patvirtino, kad operatyvinį tyrimą J. Borisovo ir jo vadovaujamos sraigtasparnių kompanijos “Avia Baltika” atžvilgiu VSD atlieka jau nuo 1998-ųjų metų.

“Įvairia forma šitie tyrimo rezultatai buvo pateikiami valstybės vadovams”, - paliudijo M. Laurinkus.

Apklausias prezidentas R. Paksas tvirtino, kad tik jam pradėjus darbą prezidento pareigose, buvo įvesta praktika prašyti VSD pažymų apie pretendentes gauti pilietybę. Tokios praktikos nebuvo prieš ankstesnių prezidentų ir ji įstatymais neregamentuota.

Tuo tarpu VSD generalinis direktorius M. Laurinkus KT sakė, kad ir iki jo tapimo VSD vadovu 1998 metų balandį jau egzistavo praktika, kai Prezidentūra prašė VSD informacijos apie asmenį, kuriam planuojama suteikti pilietybę išimties tvarka. “Aš ją tęsiau. Jokių specialių instrukcijų ar normų nėra, ji yra paremta nusistovėjusia praktika”, - sakė VSD vadovas.

“Kovo 16 dieną aš paprasčiau operatyvinių darbuotojų man paruošti medžiagą, susijusią su J. Borisovo veikla. Kovo 17 dieną šią medžiagą aš pateikiau prezidentui. Šitoje medžiagoje, kaip ir sakiau komisijoje Seime, buvo įrašai, kurių dalį turinio telefoninių pokalbių žino ir visuomenė.

Taip pat aš prezidentą informavau, kad toliau tęsim operatyvinį tyrimą kompanijos “Avia Baltika” atžvilgiu ir kai bus susikaupus pakankamai duomenų, prezidentą informuosiu. Tą padariau vasarą”, - liudijo M. Laurinkus.

Prezidentas R. Paksas ketvirtadienį KT pareiškė esąs įsitikinęs, kad dekretas, kuriuo šiemet balandžio mėnesį suteikė Lietuvos pilietybę dosniausiam savo rinkimų kampanijos finansuotojui J. Borisovui, nepažeidžia nei įstatymų, nei Konstitucijos.

“Tai, kad vidaus reikalų ministras pasirašė šį konkretų dekretą, reiškia, kad dekretas yra teisėtas ir teisingas”, - KT posėdyje sakė prezidentas.

Prezidento dekretus dėl pilietybės taip pat turi pasirašyti vidaus reikalų ministras. Šie-



Lietuvos Seimo speciali komisija, kuri buvo sudaryta ištirti prezidento R. Pakso ir jo patarėjų nusikalstamai veiklai, posėdžio metu.
P. Lileikio nuotr.

met balandį, suteikiant pilietybę J. Borisovui, tai padarė tuometinis VR ministras Juozas Bernatonis.

R. Paksas taip pat sakė, kad iš kompetentingų asmenų - teisingumo viceministro, generalinio prokuroro pavaduotojo, Migracijos departamento, Užsienio reikalų ministerijos pareigūnų - sudaryta Pilietybės komisija rekomendavo jam suteikti pilietybę J. Borisovui, kuris kartą jau buvo jos netekęs, gaudamas Rusijos pilietybę. “Manau, kad mano išvardintų asmenų kompetentingumas leidžia priimti sprendimus. Minėtoji komisija rekomendavo suteikti Jurijui Borisovui pilietybę. Tiek prezidento Valdo Adamkaus suteiktas apdovanojimas, tiek komisijos rekomendacijos nekėlė abejonių, kad sprendimas suteikti pilietybę yra teisingas”, - sakė R. Paksas. Prieš kelerius metus tuometinis prezidentas V. Adamkus skyrė J. Borisovui valstybinį apdovanojimą už nuopelnus plėtojant Lietuvos aviaciją.

R. Paksas neigė, kad jo sprendimui suteikti J. Borisovui pilietybę turėjo įtakos faktas, kad šio verslininko bendrovė “Avia Baltika” prezidento rinkimų kampanijai paaukojo 1,2 mln. litų. “Ar būtų buvusi suteikta parama, ar ne, sprendimas būtų buvęs tas pats”, - sakė R. Paksas.

Net tris kartus prezidentas buvo perklausiamas, ar prieš priimdamas sprendimą dėl pilietybės suteikimo, žinojo apie J. Borisovo atžvilgiu teisėsaukininkų taikomus operatyvinius veiksmus.

“Jokių duomenų, kurie galėtų kliudyti, aš nesu gavęs”, - sakė R. Paksas.

“Jokių kliūčių suteikti pilietybę aš negirdėjau. Nenorėčiau kalbėti apie informaciją, kuri, nežinau, ar yra paviešinta, ar yra išviešinama”, - antrą kartą paklaustas, sakė prezidentas.

“Jokios oficialios medžiagos nebuvau gavęs, o medžiaga, kuri buvo man pateikta, nedavė prielaidų keisti sprendimą”, - trečią kartą perklaustas to paties, sakė R. Paksas.

Parlamentinės tyrimo ko-

misijos turimi duomenys rodo, kad dar kelios savaitės prieš Pilietybės komisijos posėdį, kuriame buvo svarstomas J. Borisovo klausimas, Valstybės saugumo departamento vadovas M. Laurinkus buvo išpėjęs prezidentą apie tai, kad J. Borisovo pokalbių telefonu klausomasi. Komisija konstatavo, kad prezidentas šią informaciją perdavė J. Borisovui, taip paviešindamas valstybės paslaptį.

Prezidentas taip pat neigė nurodęs Prezidentūros pareigūnams neprašyti VSD pažymos apie pretendentą gauti pilietybę J. Borisovą. Parlamentinės komisijos tyrimas rodo, kad VSD gavo raštą iš Prezidentūros, kuriuo prašyta neįteikti pažymos apie J. Borisovą.

R. Paksas teismui teigė, kad tik jam pradėjus darbą prezidento pareigose, buvo įvesta praktika prašyti VSD pažymų apie pretendentes gauti pilietybę. Tokios praktikos nebuvo prieš ankstesnių prezidentų ir ji įstatymais neregamentuota.

Prezidentas teigė negalįs atsiminti, ar prie teikimo suteikti pilietybę J. Borisovui buvo pridėtas šio verslininko nuopelnų Lietuvai sąrašas. R.

Paksas taip pat neprisiminė, ar už pilietybės suteikimą J. Borisovui vieningai pasisakė visi Pilietybės komisijos nariai.

Po liudijimo išėjęs iš Konstitucinio Teismo posėdžio, prezidentas R. Paksas daugiau komentarų žurnalistams nepateikė.

Prezidento dekretą KT nagrinėja paprašius Seimui, kuris suabejojo, ar nebuvo pažeisti įstatymai, suteikiant pilietybę J. Borisovui. Prezidentas pirmą kartą Lietuvos istorijoje apklausias teisme.

R. Paksui dabar gresia apkalta parlamente po to, kai parlamentinė komisija anksčiau šią savaitę nustatė, kad jis yra pažeidžiamas dėl ryšių su abejotinos reputacijos asmenimis, ir tai kelia grėsmę nacionaliniam saugumui.

R. Paksas kol kas nepaiso raginimų pačiam atsistatydinti. Tokius raginimus, be kitų, jau pareiškė Seimo pirmininkas ir premjeras.

J. Borisovo atžvilgiu Generalinė prokuratūra dabar atlieka du ikiteisminius tyrimus - dėl grasinimų prezidentui ir prekybos sraigtasparnių detalėmis su terorizmu remiančiu Sudanu. *BNS*

SEIME BAIGIAMAS RENGTI PREZIDENTO APKALTOS TEKSTAS

Vilnius, gruodžio 3 d. (ELTA). Seime rengiamame Prezidento apkaltos tekste bus nurodyti trys pagrindą apkaltai sudarysiantys punktai: informacijos nutekėjimas iš Prezidento, pilietybės Jurijui Borisovui suteikimas ir Prezidento kišimasis į privačių įmonių veiklą.

Pirmasis punktas susijęs su Seimo komisijos išvada, kuri leidžia tvirtinti, jog informacija tiesiogiai iš Prezidento nutekėdavo įtartiniais asmenimis, kurių atžvilgiu buvo vykdoma operatyvinė veikla. Turimas galvoje skandalingos reputacijos verslininkas J. Borisovas. Šis apkaltos punktas būtų vertinamas kaip įtarimas padarius nusikaltimą pagal Baudžiamojo kodekso 125 str.

Dėl pilietybės J. Borisovui suteikimo gali būti pritaikyti kaltinimai sulaužius priesaiką ir pažeidus LR Konstituciją.

Trečias punktas - tai Prezidento kišimasis į privatų verslą, kuriuo pažeidžiama priesaika būti visiems lygiai teisingam ir, jei taip nutars Konstitucinis Teismas, yra pažeista Konstitucija.

Apkaltos tekstą gruodžio 3 d. rengė keturių pagrindinių Seimo frakcijų atstovai - socialdemokratas Julius Sabatauskas, socialliberalas Alvydas Sadeckas, liberalas Raimondas Šukys ir konservatorius Andrius Kubilius.

Eltos žiniomis, jau yra parengti apkaltos teksto projektai. Galutinis projektas turėtų būti suredaguotas ir patvirtintas iki ateinančio pirmadienio, gruodžio 8 d., ir pateiktas artimiausiame Seimo posėdyje.

Rengiant apkaltos dokumentą, Seimo nariams kaip konsultantai talkino iš įvairių institucijų kviesti teisininkai.

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMA girdima pirmadieniais 9:30-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: LithNY@AOL.com arba amberwings@mac.com



Lietuvos Krašto apsaugos ministerijos sekretorius Povilas Malakauskas, Latvijos Gynybos ministras Girts Valdīs Kristovskis ir Estijos gynybos ministras Margus Hanson NATO konferencijoje gruodžio 1-2 dienomis. *NATO nuotr.*

MINISTRAS PRIPAŽIŠTA GRĖSMĘ NACIONALINIAM SAUGUMUI

Krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius pripažįsta, kad nacionaliniam saugumui kilo grėsmė, tačiau ragina jos “nesutirštinti”, kad nebūtų pakenkta integracijai į NATO. Tai ministras sakė gruodžio 4 d. Seime, atsakydamas į parlamentarų klausimus.

“Ar situacija, kuri buvo iki šiol ir išryškėjo komisijos išvadose, kelia grėsmę nacionaliniam saugumui ar ne?” -

klausė ministro liberalcentristas Algis Kašėta.

“Žinoma, kad ji kelia grėsmę. Kalbos nėra. Tik aš raginu “nesutirštinti” tos grėsmės, kad kiltų abejonių dėl mūsų patikimumo”, - atsakė parlamentarui ministras.

Seimas didele balsų persvara patvirtino parlamentinės tyrimo komisijos išvadas, kad prezidentas Rolandas Paksas dėl savo ryšių “buvo ir yra pažeidžiamas” ir tai sudaro grės-

mes Lietuvos nacionaliniam saugumui”. Komisija konstatavo, kad prezidentui didelę įtaką darė jo dosniausias rinkimų kampanijos rėmėjas J. Borisovas, kurio bendrovė “Avia Baltika”, įtariama karinių sraigtasparnių ir jų dalių pardavimu terorizmą remiančioms šalims.

Taip pat komisija konstatavo, kad per prezidentą ir jo patarėjus “nutekėdavo” slapta informacija.

LIETUVA LAUKIA PRANCŪZIJOS INVESTICIJŲ

Lietuvos Ministras pirmininkas kviečia Prancūzijos verslininkus investuoti Lietuvoje. “Lietuva suinteresuota prancūziško kapitalo padidėjimu Lietuvoje”, - sakė premjeras Algirdas Brazauskas susitikime su Prancūzijos pramonininkų konfederacijos Paryžiaus regiono prezidentu Remy Robinet-Duffo.

Pasak Vyriausybės spaudos tarnybos, susitikimo metu buvo aptartos sritys, kurios galėtų dominti Prancūzijos verslininkus - draudimas, energetika, žemės ūkis, maisto produktai.

Be to, pasak R.Robinet- Duffo, įmonės, kuriose dirba 200-300 darbuotojų labai suinteresuotos plėsti bendradarbiavimą su Lietuva.

Prancūzija yra viena iš svarbiausių užsienio prekybos partnerių - per dešimt šių metų mėnesių eksportas iš Prancūzijos siekė 684 mln. litų, arba 4,1 proc. viso eksporto, importas - 896,6 mln. litų, arba 3,9 proc. viso importo. *Eltos inf.*

Parlamentinė komisija savo tyrime rėmėsi VSD pažyma, kurioje teigiama, kad Lietuva esą naudojama kaip trečioji valstybė, per ją perleidžiant strateginės paskirties prekes į šalis, kurios remia teroristus.

“Aš noriu, kad mes neperlenktume lazdos, “nesutirštintume” tų grėsmių, ypač mesdami tokius kaltinimus valstybei, kurie gali būti neteisingai įvertinti ir gali pakenkti ne tik mūsų prestižui, bet ir integracijai”, - teigė Seime ministras.

Krašto apsaugos ministras citavo Didžiosios Britanijos visuomeninio transliuotojo BBC naujienų pranešimą, kad Lietuva naudojama kaip bazė remti teroristus.

“Aš pareiškiu, kad Lietuva nenaudojama kaip bazė finansiskai remti teroristus. Lietuva nėra ta šalis, kuri tiekia ginkluotę teroristams arba teroristus remiančioms šalims”, - pareiškė parlamente L. Linkevičius.

Premjeras Algirdas Brazauskas taip pat pareiškė nuogastavimų, kad užsitęsęs Prezidentūros skandalas gali pakenkti tarptautiniam šalies prestižui.

Premjeras ir Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas paragino prezidentą nelaukti apkaltos proceso Seime ir nedelsiant atsistatydinti. Prezidentas iki šiol atsisako atsistatydinti. *BNS*

Dr. Algimantas LIEKIS

MES - LIETUVIAI: KOVOS IR VILČIŲ METAIS

(1988 - 1990 M.)

XXXI

1989 m. vasario 4 d. LKP CK išsiuntė į Kremlių, į SSKP CK raštą Nr. 1-59c “**Dėl politinės padėties respublikoje**”. Jame rašoma:

“LKP CK politinę padėtį respublikoje vertina kaip labai įtemptą. Ji pasireiškia tuo, kad vyksta politinių jėgų poliarizacija, darbo žmonės nepatenkinti ekonomikos ir socialinės sferos pertvarkos rezultatais, mažėjančiu partijos vaidmeniu visuomenėje.

Pertvarkos idėjos, nere-miamos jų partinių organizacijų, tarybinių ir ūkinių organų realiais veiksmais, sukėlė masių aktyvumą įgyvendinant pertvarką. Dėl to ir XIX visasąjunginės partinės konferencijos išvakarėse susiformavo neformalus judėjimas dėl pertvarkos įgyvendinimo - “Sąjūdis”, kurio iniciatoriai buvo žinomi respublikos mokslo ir kultūros veikėjai, tarp jų ir komunistai. “Sąjūdis” kvietė žmones greičiau įgyvendinti pertvarkos idėjas, išsilaisvinti nuo stalinizmo ir stagnacijos palikimo.

“Sąjūdžio” veikla pakėlė žmones aktyviai politinei

veiklai, padėjo jam tapti politine jėga.

Bet pamažu “Sąjūdis” atitrūko nuo savo programos nuostatų. Jo radikalizmas ypač išaugo, kai LSSR Aukščiausiosios Tarybos X sesijoje (1988 m. lapkričio 18 d.) nebuvo patvirtintos pataisos LSSR Konstitucijai, analogiškos pataisoms, priimtoms Estijos SSR Aukščiausiosios Tarybos (...). Nepaisant to, kad Estijos SSR AT neatšaukė savo sprendimo ir, kai juos paskelbė niekiniais

SSRS AT prezidiumas, “Sąjūdžio” lyderiai iš to ir toliau krovėsi politinį kapitalą. Spekuliacijavimas tuo tapo neatskiriamu bet kokio viešo šio judėjimo veikėjų dalimi.

Pagal daugelio centrinių leidinių pavyzdį ir respublikos masiniai spaudos organai pradėjo vienašališkai šviesti ir vertinti praeities ir dabarties visuomeninius-politinius įvykius, dėl to pakito dalies gyventojų ideologinės ir vertybinės orientacijos.

“Sąjūdžio” vadovai, viso-



Barikadų prie Aukščiausiosios Tarybos statymas. Vilnius, 1991 m. sausis.

mis priemonėmis stengdamiesi didinti savo populiarumą, tikėjosi laimėti rinkimus į SSRS liaudies deputatus ir 1989 m. rudens rinkimuose į LSSR Aukščiausiąją Tarybą. Esant dideliems ekonominiams sunkumams ir tautinės sąmonės pakilimui, gali sulaukti pritirimo ir raginimai išstoti iš TSRS, sukurti nepriklausomą Lietuvos valstybę. Tuo labiau kad “Sąjūdžio” ekstremistiniai elementai vis glaudžiau bendravo su antisocialistinės pakraipos susivienijimais, kaip “Lietuvos Laisvės Lyga” ir kitais. Esant tokioms viešumo ir demokratijos sąlygoms ir kad respublikoje gyvena dešimtys tūkstančių asmenų, nukentėjusių stalinizmo savavaliavimo metais, respublikos partiniai organai yra nepasirengę ideologinei kovai su politiniais oponentais, prognozuoti įvykių, laiku priimti optimalių sprendimų. Nepakankamas visuomeninių judėjimų, jų idėjų poveikio žmonėms įvertinimas lėmė politinės iniciatyvos praradimą ir neteisinių sprendimų priėmimą. Rimta klaida buvo 1988 m. rugsėjo 28 d. nesankcionuoto mitingo išvaikymas. Tai buvo viena iš priežasčių, dėl ko reikėjo pakeisti LKP CK vadovybę.

LKP CK principingai įvertino padarytas klaidas. Vadovaujantis XIX visasąjunginės

partinės konferencijos nutarimais, numatytos priemonės, kaip partijai perimti politinio lyderio pozicijas.

Labiausiai respublikos žmones jaudinanti idėja - Tarybų Lietuvos realaus suvereniteto pasiekimas, su kuriuo siejamas ir galimas gyvenimo lygio pakėlimas. Tuo labiau, kad visuomenėje įsigalėjusi nuomonė, kad respublikos Vyriausybė be centro pritarimo negali priimti kardinalių sprendimų. Respublikos suverenitetas buvo suprantamas tik SSRS sudėtyje, bet su nuosavybes teise į savo žemes, gamtos turtus, su sava įstatymų leidyba, pilietyste, valstybine kalba ir teise palaikyti tiesioginius ryšius su užsienio valstybėmis. Įgyvendinant tuos siekius, respublikoje parengta ekonominio savarankiškumo koncepcija, atkurta valstybinė simbolika, lietuvių kalbai suteiktas valstybinės kalbos statusas, nusikalstamais pripažinti 1940-1952 m. trėmimai, normalizuoti santykiai su katalikų bažnyčia, parengtas naujas Tarybų Lietuvos Konstitucijos projektas.

Atsižvelgiant į XIX visasąjunginės partinės konferencijos nuostatas, LKP CK parengė pasiūlymus SSKP CK dėl “Nacionalinių santykių TSRS tobulinimo” ir LKP ikininkinė platformą. **(Bus daugiau)**

PRASIDĖJUS APKALTAI, PREZIDENTAS NEGALETŲ NUSIŠALINTI NUO PAREIGŲ

Tuo atveju, jeigu Seimas patvirtintų Prezidentui nepalankias specialiosios parlamentinės komisijos išvadas, būsimosios apkaltos iniciatyvą Seime turėtų palaikyti ne mažiau kaip ketvirtadalio parlamentarų - 36.

Seimo narių grupė, inicijuojanti prezidento apkaltą, turėtų kvalifikuotai pateikti apkaltos formuluotes ir pagrįsti savo nuomonę.

Apkaltos pabaigoje kaltinimą prezidentui turėtų palaikyti ne mažiau kaip 85 parlamentarai - tam, kad kaltinamas pareigūnas būtų pripažintas kaltu, trys penktadaliai visų Seimo narių slapto balsavimo metu turi pritarti bent vienai kaltinimo formulotei.

Konstitucinis Teismas jau anksčiau yra išaiškinęs, kad proporcijos, kurių reikalauja Seimo statutas ir Konstitucija, skaičiuojamos ne nuo faktinio Seimo narių skaičiaus, o nuo teorinio, taigi ne nuo 137 faktiškai šiuo metu esančių parlamentarų, o nuo 141.

Pagal Konstituciją apkaltos procesas įmanomas trimis atvejais: jei pareigūnas šiurkščiai pažeidė Konstitu-

ciją, sulaužė duotą priesaiką arba yra įtariamas padaręs nusikaltimą.

Teisininkų skaičiavimais, pasirengimas Prezidento apkaltai Seime galėtų užtrukti keletą mėnesių, o pati apkalta - dar pusmetį arba ilgiau.

Viso apkaltos proceso metu Prezidentas ir toliau eitų savo pareigas. Kol turi mandatą, valstybės vadovas net ir norėdamas dėl apkaltos negali nusišalinti nuo pareigų, teigia dr. Juozas Žilyis, Lietuvos teisės universiteto Teisės fakulteto dekanas, buvęs Konstitucinio Teismo pirmininkas.

Jei Seimas nutartų pradėti apkaltą, artimiausiu metu būtų sudaroma dar viena specialioji tyrimo komisija - pateiktų kaltinimų pagrįstumui ir rimtumui ištirti bei išvadai dėl siūlymo pradėti apkaltos procesą parengti. Tokia komisija būtų sudaroma iš Seimo narių, apkaltos proceso iniciatorių atstovų ir teisininkų, dirbančių teisme, tardymo sistemoje ar prokuratūroje.

Ši komisija dirbtų panašiai, kaip ir darbą baigusi Aloyzo Sakalo vadovaujama komisija, tik jos veikla būtų kur kas platesnė, o posėdžiai - uždari.

Posėdžiuose galėtų dalyvauti ir kaltinamojo advokatas. Baigusi darbą, specialioji tyrimo komisija suformuluotų kaltinimus. Ar pritarti komisijos priimtoms išvadoms, balsuodamas spęstų Seimas.

Jei Seimas priimtų sprendimą pradėti prezidento apkaltos procesą, pagal Seimo statutą jis turėtų prasidėti ne vėliau kaip po 15 dienų nuo nutarimo pradėti apkaltos procesą priėmimo. Apkaltos procedūros posėdžiams pirmininkautų Aukščiausiojo Teismo pirmininkas ar teisėjas. Apkalta Seime būtų vieša.

Apkaltos procesą Seime sudaro kelios dalys: parengiamoji, tardymo, ginčų, asmens, kuriam taikoma apkalta, baigiamojo žodžio ir balsavimo dėl pateiktų kaltinimų. Baigiantis apkaltai,

Seimo nariai balsuoja atskirai dėl kiekvienos kaltinimo formuluotės.

Eltos inf.



Dvi sesutės Budriūnaitės Lietuvos kariuomenės 85-mečio minėjime, kurį surengė Karių veteranų “Ramovė” Los Angeles skyrius. Iš k.: Los Angeles skyriaus Birutiečių pirmininkė Alfa Pažiūrienė ir sol. Janina Čekanauskienė.

✳ **Dirva primena** visiems lietuviams, kad vienas geriausių būdų pasveikinti savo artimuosius ir pažįstamus Kalėdų švenčių ir Naujųjų metų proga yra mūsų laikraštyje, tik reikia atsiųsti sveikinimo tekstą laikraščio įstaigai paštu: **Dirva**, P.O. Box 19010, Cleveland, OH 44119-0010 arba faksu: (216) 531-8428, arba el. paštu: dirva@ix.netcom.com. Dėl informacijos prašome skambinti laikraščio telefonu: (216) 531-8150. Švenčių sveikinimus turėtume gauti iki gruodžio 17 dienos, kad jie būtų išspausdinti kalėdinėje laidoje gruodžio 23 dieną.



NEUŽMIRŠKIME MŪSŲ KARIUOMENĖS

Karolis Milkovaitis

II

tauta ir Lietuvos valstybė gyveno.

Per trumpą Nepriklausomos Lietuvos (1918 iki 1940) metų gyvavimo laikotarpį valstybės pilietinė visuomenė tiek sukultūrėjo ir praturtėjo visokiomis šviesuolių gru-

pėmis, kokių Lietuvoje nebuvo per 120 Rusijos okupacinės priespaudos metų. Negausūs lietuviai inteligentai buvo išblaškyti po visą Rusijos imperiją. Daugelis net neturėjo galimybių dirbti savo Tėvynėje. Atkurtoje Lietuvos valstybėje, t.y., atgavus valstybės Nepriklausomybę, išaugo mūsų aukštosiose mokyklose studijavęs jaunimas, profesūra, susidarė savo šalies jurisprudencijos, įvairių tarnautojų: policijos, gydytojų, miškininkų, mokytojų bendrija, subrandinusi sąmoningus mūsų valstybės piliečius.

Ypatingomis aplinkybėmis susiformavo Lietuvos kariuomenė ir karininkija. Ji, šalia Vasario 16-tosios Akto signatarų ir pirmųjų vyriausybių, įrašė ryškiausius Valstybės kūrimo ir gynybos istorijos puslapius. Tada viskas priklausė nuo susidariusių tarptautinių aplinkybių. Vasario 16-tosios Aktas daugumai mūsų kaimynų buvo kliuvinys jų aneksiniams planams įgyvendinti. Raudonosios Rusijos, Lenkijos, bermontininkų pajėgų brovimasis į jauną Lietuvos valstybę priverstė atidėti svarbius pirmąjį karo sugriauto ūkio, kultūros, švietimo sistemos, susi-

siekimo atkūrimo reikalus ir griebtis šalies gynybos bei apsaugos nuo mūsų laisvo apsisprendimo priešų. Kas mėgina tą kariuomenę ir jos pastangas nuvertinti (o tokių, deja, yra), tai tegu prisimena jos kūrimosi sunkumus, jos kraujo aukas ir kovas, iškovojusias valstybės nepriklausomybę.

Kariuomenės kūrimas prasidėjo savanoriškumo principu. Vertinant tuometinę padėtį iš šių dienų tolumos negalima nesistebėti to meto lietuvių tautos gyvybingumu ir karo bei okupacijų iškankintos tautos subrendusiu pilietiškumu. Kitais žodžiais, visi savanoriai - ir karininkai, ir kareiviai, eidami į Lietuvos kariuomenę, tvirtai tikėjo valstybės ateitimi ir su ja siejo savo ateitį.

Dar ir šiandien sunku suprasti, kaip negausi Lietuvos kariuomenė sugebėjo ir pajėgė atremti daug galingesnius priešus ir apginti tik gimusią valstybę. Tik klaista ir sulaužius tartą pavyko Lenkijai užgrobti Rytų ir Pietvakarių Lietuvą su sostine Vilniumi ir devyniolikai metų atskirti šią sritį nuo Lietuvos valstybinio gyvenimo. Nepriklausomybės kovų laikotarpiu su kariuomene savo gyvenimą susiejo daugelis jaunosios kartos lietuvių.

(Bus daugiau)



Spalio mėnesį buvo 10 metų, kai buvo atkurta Lietuvos kariuomenės vado institucija, o lapkričio 23-ioji kariuomenės įkūrimo 85-osios metinės. Nuotraukoje prez. Valdas Adamkus ir Lietuvos kariuomenės vadas gen. mjr. Jonas Kronkaitis.

A. Pliadžio nuotr.



Inžinierius Antanas Mažeika, Los Angeles Ramovėnų ilgametis pirmininkas, po padėkos ir atsisveikinimo žodžio prie sąrašo 79-nių mirusių Los Angeles skyriaus ramovėnų.

LOS ANGELES, CA

RAMOVĖNAI PASKUTINĮ KARTĄ SURUOŠĖ KARIUOMENĖS ŠVENTĘ

Lietuvos kariuomenės 85-tą sukaktį ir Karių veteranų “Ramovė” Los Angeles skyriaus 50-ties metų jubiliejų vietiniai lietuviai atšventė sekmadienį, lapkričio 23 dieną, šv. Kazimiero parapijos patalpose. Po vėliavų pakėlimo ir šv. Mišių, kurių metu klebonas St. Anužis gražiai prisiminė Lietuvos kariuomenę ir Los Angeles ramovėnus, vėliavos įneštos į didžiąją salę, kur susėdę prie vynu ir užkandžiais apkrautų stalų išklauskė sveikinimų, linkėjimų, kalbų ir grožėjomės menine programa. Vėliavų paradui vadovavo šaulių vadas Kazys Karuža, šventę pravedė rež. Petras Maželis. Sol. Antanas Polikaitis, visiems pritariant, sugiedojo Amerikos himną, klebonas Stanislovas Anužis sukalbėjo prasmingą invocaciją. Ilgametis ramovėnų skyriaus pirmininkas inž. Antanas Mažeika, pasveikinęs garbės svečius ir visus susirinkusius, savo padėkos ir atsisveikinimo žodyje šitaip kreipėsi į auditoriją:

“...Šiandieną noriu jums pranešti, kad paskutiniame ramovėnų susirinkime sutarėme, kad Lietuvos Karių veteranų sąjungos “Ramovė” Los Angeles skyriaus darbas yra užbaigtas. Lietuva yra laisva, atstatyta Lietuvos kariuomenė ir jos padaliniai. Gražiai veikia Lietuvos atsargos karininkų “Ramovė”. Atgavus nepriklausomybę pirmas dešimtmetis buvo sunkokas. Mes ramovėnai rėmėme jų sunkią pradžią, siųsdami jiems karišką spaudą bei kariškas knygas, rinkome aukas ir jas pasiųsdavome į Lietuvą. Šiandieną džiaugiamės, kad galėjome šiek tiek kariškiams Lietuvoje padėti.

Kaip Lietuvoje geras ūkininkas, užbaigęs rudens darbus, pasikviesdavo savo darbininkus puotai, kad galėtų jiems padėkoti ir kartu pasidžiaugti derliumi, taip ir mes, Los Angeles ramovėnai, užbaigę čia išeivijoje karišką idėjos darbą pakvietėme jus, kad galėtume jums padėkoti ir kartu pasidžiaugti, kad praeities darbai nenuėjo niekais, **Lietuva yra laisva.**

Pirmučiausia dėkoju mūsų dvasiškijai: prelatui Jonui Kučingui, prelatui dr. Algirdui Olšauskui, naujam klebonui kun. Stanislovui Anužiui už gražius ir prasmingus pamokslus bei invocacijas Lietuvos kariuomenės švenčių minėjimų proga, už ramovėnams leidimą naudotis parapijos sale bei mokyklos klasėmis mūsų susirinkimams bei minėjimams, už parapijos laikraštėlyje mūsų veiklos pagarsinimus ir visokeriopą pagalbą.

Lietuvos Respublikos Garbės generaliniam konsuliui Vytautui Čekanauskui, per ilgus konsultavimo metus savo gražiais sveikinimais bei prelegento turiningom kalbom praturtinusiam mūsų renginius.

Prelegentams: režisieriui, Gedimino Ordino kavalieriui Petruui Maželiui, žurnalistui, Gedimino Ordino kavalieriui Karoliui Milkovaičiui ir žurnalistui, visuomenininkui Ignui Medziukui už gražiai pasakytas, gerai paruoštas kalbas.

Meninę dalį atlikusioms solistėms: Birutei Dabšienei, Liucijai Mažeikienei, Janinai Čekanauskienei, Stasei Pautienienei. Solistams Antanui Pavasariui, Rimtautui Dabšiui, Antanui Polikaičiui, muzikei Raimondai Apeikytei, kompozito-

riui Broniui Budriūnui, muzikui Viktorui Raliui - už gerai paruoštas menines programas ir jų gražų atlikimą. Šv. Kazimiero parapijos chorui, Los Angeles vyrų kvartetui, Los Angeles dramos sambūriui, Los Angeles jaunimo “Spindulys” ansamblui, atlikusiems gražias programas. Švenčių proga vaišes parengusioms ponioms: Antaninai Uldukienei, Genovaitei Plukienei bei jų padėjėjams. Didžiausia padėka priklauso Jums visiems čia susirinkusiems, nes jūs per ilgą 50 metų laikotarpį ištikimai lankėte Lietuvos Kariuomenės šventės minėjimus, dosniai aukojote mūsų veiklai, kad mes galėtume savo karišką veiklą gerai atlikti. Tariu dėkui, dėkui ir dar kartą dėkui.

Kreipiuosi į šaulius, šaulės ir birutietes, kad jūs ir toliau Kariuomenės su Visuomene suartinimo šventės rengtumėte ir neleistumėte šias gražias Lietuvos tautines tradicijas pamiršti.”

Baigęs žodį Ramovėnų pirmininkas pakvietė visus atsistojimu pagerbti visus kovojusius, žuvusius už Lietuvos laisvę ir už 79 Kalifornijoje gyvenusius ir mirusius ramovėnus.

Sveikino: LR Garbės konsulas Vytautas Čekanauskas, ALTo L.A. skyriaus pirm. Albinas Markevičius, šaulių kuopos vadas Kazys Karuža ir Birutiečių L.A. sk. pirm. Alfa Pažiūrienė. Sveikintojai žadėjo ir toliau tęsti Kariuomenės šventės tradiciją ir dėkojo Antanui Mažeikai už jo ilgą ir sąžiningai atliktų metų vadovavimą Los Angeles ramovėnams.

Šventės prelegentas, visų mėgiamas dėl savo labai kruopščiai paruoštų kalbų, šį sykį irgi neapvylė, o gal net ir maloniai nustebino, tokia išsamia ir duomeninga kalba apie Lietuvos kariuomenę, jos didelę svarbą ir įnašą krašto gerovei. Klausytojai prelegentą pagerbė atsistojimu ir ilgais plojimais.

Akademijai pasibaigus ir išnešus vėliavas su dideliu malonumu išklauskė solistės Janinos Čekanauskienės taip širdžiai artimų, mielų ir, paskutiniu laikmečiu viskam sparčiai “modernėjant”, labai pasiilgtų dainų. Muzikei Raimondai Apeikytei meistriškai akompanuojant, Janina Čekanauskienė savo sodriu ir stipriu mezzosopranu publiką žavėjo J. Dambrausko “Jau žirgelis pa-

balnotas”, St. Šimkaus “Kur bakūžė samanota” ir “Oi greičiau, greičiau”, B. Budriūno “Tykiai, tykiai” ir K. Žižiūno “Šlama šilko vėjas”.

Ant kojų sukilusi publika nenustojo ploti, kol abi menininkės vėl išėjo scenon ir, apdovanotos gėlėmis, dar mums padovanojo T. Makačino “Nemuną”. Rež. Petras Maželis, ramovėnų pirmininko paves-tas, visiems padėkojo.

Šventę, kaip kad per penkias dešimtis metų, baigėme Lietuvos Himnu. Vaišinomės šeimininkės Genovaitės Plukienės skaniai pagamintais ir elegantiškai patiektais padėkos pietumis, gausiai aplaistėm Irenos ir Pauliaus Arų padovanotu puikiausiu Kalifornijos vynu.

Rūta Sakienė



Gen. garbės konsulas Vytautas Čekanauskas ir Los Angeles ramovėnų pirmininkas inž. Antanas Mažeika.

NEW YORK, NY

* **Pats žymiausias** medis - didinga Rockefeller Center šv. Kalėdų eglė - buvo New Yorkui padovanota Frances ir Adolfas Kutkauskų iš Manchester, MA. Kai šią 79 pėdų aukščio eglę, sveriančią 9 tonas nuplovė, Frances sakė, kad jos širdis plyšo. Ji tą eglę, mažytę, 12 colių, pasodino su savo vyru prieš 50 metų. Jie du ją tiek ilgai turėjo ir mylėjo, dabar norėjo, kad visas pasaulis ja pasidžiaugtų. Daugiau nei 100 kaimynų susirinko, kai eglę plovė, nes tai buvo miestelio pažiba. F.Kutkauskas, 79 metų, su sūnumi dalyvavo įžiebiant eglę, kuri papuošta 26,000 lempučių ir degs iki Trijų Karalių šventės. Policija medį saugojo naktimis, nes bijojo, kad kas nors nebandytų sutrukdyti nukirtimą.

* **Lapkričio 30** dieną Apreiškimo parapija šventė Padėkos dieną. Po 10 val. mišių, buvo pietūs apatinėje salėje. Pat Sidas, Joe Rudis, Vida Jankauskienė paruošė skanius patiekalus - kalakutą su visais priedais, dešras su kopūstais, įvairias daržoves, kavą ir pyragus. Raimundas Sližys šauniai dirbo prie baro. Sveikinimo žodį tarė Vladas Sidas. Kun. Juan Dielinikaitis sukalbėjo maldą ir paskaitė gražų palaiminimą angliškai. Atsilankė ir Apreiškimo parapijos administratorius kun. Joseph Fonti, kuris irgi palaimino pietus ir palinkėjo visiems susirinkusiems gerų švenčių. Po pietų vyko loterija. Tai buvo labai smagus subuvimas.

* **Kun. Fonti** dėka, bus uždegta eglė prie Apreiškimo parapijos gruodžio 13 d. 5 v.p.p., o po to galėsite pasivaišinti kava, kakava ir pyragais apatinėje salėje. Mes džiaugiamės, kad kun. Fonti nutarė įvesti šią gražią tradiciją ir prie mūsų bažnyčios. Eglė nebus tokia didelė kaip Rockefeller Center, bet ji bus mūsų.

* **Apreiškimo** parapijos Kūčios rengiamos drauge su vyr. skautėm židinetėm sekmadienį, gruodžio 14 dieną, tuojau po 10 val. Mišių. Visi kviečiami jau dabar tą dieną atidėti Kūčioms, pakviesti draugus bei kaimynus drauge ateiti ir palaikyti šią svarbią tradiciją. Maironio mokykla atliks Kūčioms pritaikytą programėlę. Jau dabar galite nusipirkti bilietus pas Malviną Kliveckienę.

Dr. Giedrė Kumpikas

LIETUVA IR PASAULIS

“R. PAKSAS IŠKRITO IŠ LIETUVOS UŽSIENIO POLITIKOS KONTEKSTO”

Vilnius, gruodžio 4 d. (ELTA). Nepaisant politikų patarimų atkakliai siekęs vykti į JAV Lietuvos prezidentas Rolandas Paksas, liberalcentristų nuomone, atsisakė tokio sumanymo tik JAV administracijai atsiuntus signalus, kad toks vizitas yra nepageidaujamas.

“R. Paksas suprato, kad nuvažiavęs jis gali rasti uždarytas JAV Prezidento duris”, - sakė spaudos konferencijoje Seimo Liberalų ir centro frakcijos seniūnas Eligijus Masiulis. Jam nerimą kelia tai, kad R. Paksui reikėjo daug įrodinėti ir raginti atsisakyti šito vizito, tačiau jis visiškai nereagavo nei į Lietuvos diplomatų pastabas, nei į politikų perspėjimus. “Tačiau geriau vėliau negu niekada”, - sakė E. Masiulis, komentuodamas prez. R. Pakso apsisprendimą atidėti planuotą oficialų vizitą į JAV. Liberalcentristo nuomone, šis vizitas būtų vienas nesėkmingiausių, nes “būtų vykęs per sukąstus dantis”. Jo manymu, pavojinga yra tai, kad desperacijos apimtas R. Paksas tikrai nesugadintų ilgai puoselėtų valstybės užsienio politikos prioritetų.

Liberalų ir centro sąjungos pirmininko pirmojo pavaduotojo Eugenijaus Gentvilo teigimu, R. Paksas nuo šiol tampa atsakingas ir už pamestas Lietuvos užsienio politikos gaires.

“Jeigu Lietuva buvo traktuojama kaip rimta partnerė užsienio ir gynybos politikoje ir R. Paksas kurį laiką irgi atstovavo tai bendrai linijai, nuo dabar galima teigti, kad R. Paksas, neklausydamas ekspertų patarimų Lietuvoje ir užsienyje, iškrito iš Lietuvos užsienio politikos konteksto”, - sakė E. Gentvilas.

AMBASADORIAMS - APIE LIETUVOS EKONOMIKĄ

Kopenhagoje reziduojantiems Lietuvai akredituotiems užsienio šalių ambasadoriams buvo pateikta išsami informacija apie Lietuvos makroekonomiką bei šalies ekonomikos perspektyvas. Renginyje, pasak Užsienio reikalų ministerijos, taip pat dalyvavo Lietuvos garbės konsulai Danijoje, 11 tūkst. prekybos, informacinių technologijų, pramonės bei paslaugų įmonių ir didžiausio Danijos banko “Danske Bank” atstovai.

Pranešimą apie Lietuvos makroekonominę padėtį bei ekonomines perspektyvas svečiams perskaitė Vilniaus banko prezidento patarėjas Gitanas Nausėda.

Kopenhagoje reziduoja 13 Lietuvai akredituotų ambasadorių - Ispanijos, Portugalijos, Slovėnijos, Japonijos, Pietų Korėjos, Tailando, Indonezijos, Pakistano, Egipto, Maroko, Brazilijos, Čilės ir Pietų Afrikos Respublikos. ELTA

ISLANDIJOS PARLAMENTAS PRITARĖ NATO PLĖTRAI

Vilnius, gruodžio 3 d. (ELTA). Islandijos parlamentas Altingas pritarė Lietuvos ir dar šešių Vidurio bei Pietryčių Europos šalių stojimo į NATO protokolų ratifikavimui. Tam pritarė didžiulė dauguma parlamento narių. Balsuojant susilaikė tik viena Kairiosios žaliųjų partijos parlamentinė grupė. Ratifikacinius raštus Islandijos užsienio reikalų ministerija planuoja deponuoti Vašingtone artimiausiu metu.

Lietuvos istorija mena, kad Islandija buvo pirmoji valstybė, nusprendusi pripažinti Lietuvos nepriklausomybę dar prieš Sovietų Sąjungos iširimą 1991 metais, bei vėliau nuosekliai rėmė šalies siekį tapti NATO nare.

Būsimų Aljanso narių stojimo protokolų kol kas nėra ratifikavusios Ispanija ir Prancūzija. Nyderlanduose ratifikavimo procedūra pradėta - plėtrai jau yra pritarę parlamento žemieji rūmai.

BELGIJOS PARLAMENTAS PRITARĖ LIETUVOS IR DAR ŠEŠIŲ ŠALIŲ STOJIMUI Į NATO

Briuselis, gruodžio 1 d. (ELTA). Belgijos Karalystės atstovų rūmai ratifikavo Lietuvos ir dar šešių Vidurio bei Pietryčių Europos šalių prisijungimo prie NATO protokolus.

Kaip informavo Užsienio reikalų ministerija, ratifikacinės procedūros bus baigtos gavus Belgijos karaliaus Alberto II baigiamąjį pritarimą. Belgijos Senatas šiuos protokolus ratifikavo spalio 23 dieną.

Atstovų rūmų debatuose kalbėję įvairių Belgijos partijų nariai buvo už NATO plėtrą, pabrėžė jos istorinę reikšmę, ir akcentavo, kad šaltasis karas yra visiškai pasibaigęs.

Posėdžio metu Atstovų rūmų deputatai iš karto balsavo už Lietuvos, Latvijos, Estijos, Slovėnijos, Slovakijos, Rumunijos ir Bulgarijos prisijungimo prie Aljanso protokolus. Iš 137 balsavusiųjų 136 buvo “už”, niekas nebalsavo “prieš” ir vienas rūmų narys susilaikė. Belgijos atstovų rūmuose iš viso yra 150 deputatų.

Praėjusią savaitę NATO protokolus ratifikavo ir Nyderlandų parlamentas.

LGITIC inf.

GYNYBOS MINISTRAI PATIKINTI, JOG LIETUVA TĖS DALYVAVIMĄ NATO OPERACIJOSE

Lietuvos pasiryžimą ir toliau aktyviai dalyvauti tarptautinėse NATO operacijose akcentavo Krašto apsaugos ministerijos sekretorius Povilas Malakauskas Briuselyje vykstančiame Aljanso gynybos ministrų susitikime, praneša ELTA.

Šiame renginyje, kuriame pirmą kartą septynių būsimųjų Aljanso valstybių atstovai pakviesti diskutuoti visais NATO ateičiai aktualiais klausimais, P. Malakauskas atstovauja krašto apsaugos ministrui Linui Linkevičiui.

Svarbiausios šio susitikimo temos - NATO vadovaujamų operacijų Afganistane, Kosovo provincijoje ir Bosnijoje ateitis, pajėgų planavimo proceso peržiūra, pasirengimas NATO viršūnių susitikimui, kuris vyks Stambule kitais metais.

Susitikimo Briuselyje dalyvius P. Malakauskas patikino, jog Lietuva pasiryžusi ir toliau aktyviai dalyvauti tarptautinėse NATO operacijose. Krašto apsaugos ministerijos sekretorius pabrėžė, kad Lietuva remia Aljanso kolektyvinių pajėgumų kūrimą tokiose srityse kaip logistika tarptautinėms operacijoms, oro erdvės patruliavimas ir gynyba, jūrų ir oro transportas.

Taip pat Lietuva siekia, kad NATO ir ES gynybos planavimo ir pajėgų stiprinimo procesai būtų tarpusavyje suderinėti, nesidubliuotų, vienas kitą naudingai papildytų.



NATO valstybių gynybos ministrai po konferencijos Briuselyje gruodžio 1 ir 2 dienomis kartu su naujai pakviestųjų valstybių ministrais, kurios kitų metų pavasarį įsijungs į šią karinę organizaciją. Konferencijoje negalėjo dalyvauti ministras Linas Linkevičius, bet jį atstovavo Lietuvos Krašto apsaugos ministerijos sekretorius Povilas Malakauskas (antroje eilėje centre). *NATO nuotr.*

NATO IŠLIEKA KOLEKTYVINĖS GYNYBOS PAMATU

Vilnius, gruodžio 4 d. (ELTA). Lietuva itin vertina, kad NATO kolektyviniai sprendimai yra priimami konsensuso pagrindu, tokią nuomonę išsakė užsienio reikalų ministras Antanas Valionis NATO būstinėje Briuselyje dalyvavęs Aljanso šalių narių ir pakviestųjų narystei valstybių užsienio reikalų ministrų susitikime.

“Tai yra pirmasis NATO ministrų lygio susitikimas, kuriame dalyvavo ir septynios būsimosios narės”, - praneša Užsienio reikalų ministerija.

Susitikime buvo aptariama NATO transformacija, kartiniai transatlantinio saugumo klausimai, NATO misijos Afganistane ir Balkanuose, pasiren-

gimas šalių narių vadovų susitikimui Stambule.

Ministrai priėmė bendrą komunikatą, kuriame pabrėžiama, kad NATO išlieka kolektyvinės gynybos pamatas ir pagrindinis transatlantinis forumas saugumo klausimais.

Susitikime kalbėjęs Lietuvos užsienio reikalų ministras pabrėžė, kad Lietuva itin vertina kolektyvinių sprendimų konsensuso pagrindu Aljanse svarbą.

A. Valionis teigė, kad Stambule laukiama NATO plėtos banga bus pati didžiausia Aljanso istorijoje, atnešianti stabilumo visai transatlantinei erdvei. NATO ir Europos Sąjungos bendradarbia-

vimo klausimu A. Valionis pareiškė, kad Lietuva remia bendradarbiavimą bei Europos gynybinių iniciatyvų plėtrą, tik nedubliuojant struktūrų, kurios jau egzistuoja Aljanse.

Po susitikimo rengiamuose ministrų darbo pietuose buvo diskutuojama NATO generalinio sekretoriaus George Robertson pasiūlyta transatlantinių santykių pasikeitusiame Aljanse ir besikeičiančiame pasaulyje tema.

Penktadienį, gruodžio 5 dieną, įvyko NATO ir Ukrainos komisijos užsienio reikalų ministrų susitikimas bei Euroatlantinės Partnerystės Tarybos užsienio reikalų ministrų susitikimas.

SEIMO NARIAI KONSERVATORIAI NORI PERSKAITYTI SUTARTIS SU “GAZPROM” DĖL “LIETUVOS DUJŲ”

Vilnius, gruodžio 5 d. (ELTA). Grupė Seimo narių, priklausančių Tėvynės sąjungos - konservatorių frakcijai, prašo Vyriausybės sudaryti galimybę parlamentarams susipažinti su parafuotomis sutartimis su Rusijos koncernu “Gazprom” dėl “Lietuvos dujų”.

“Seimo nariai ne kartą yra reiškę abejones dėl atskirų akcijų paketo pardavimo nuostatų, ne į visus iškeltus klausimus būdavo pateikiami aiškūs atsakymai (dėl dujų kainos formulės, dėl dujų tiekimo kvotų Lietuvos dujoms ir kitiems subjektams santykio ir kt.). Manytume, kad likusius įtarimus padėtų išsklaidyti Vyriausybės sprendimas parafuotą sutartį, prieš pasirašant, pateikti Seimui (specialiai raštinei) ir sudaryti galimybę su ja susipažinti Seimo nariams, kaip kad buvo padaryta kitų svarbių objektų - AB “Mažeikių nafta”, LISCO ir kt. privatizavimo atveju”, - rašoma konservatorių laiške Vyriausybei.

Vilniuje Lietuvos ir “Gazprom” atstovai parafavo “Lietuvos dujų” akcijų pirkimo-pardavimo sutartį. Jau anksčiau buvo parafuota nauja akcininkų sutartis. Derybos dėl šio sandorio pradėtos beveik prieš pusantų metų. “Lietuvos dujų” akcijų pirkimui turi pritarti “Gazprom” direktorių taryba, bendrovė turi gauti Rusijos centrinio banko leidimą kapitalo išvežimui. “Lietuvos dujų” akcijų pirkimo-pardavimo sutartis bus teikiama tvirtinti Privatizavimo komisijai, Vyriausybei.

Rusijos dujų milžinė už 34 proc. “Lietuvos dujų” akcijų paketą sumokės 100 milijonų litų ir kartu su Vyriausybe bei Vokietijos kompanija “Ruhrgas” valdys “Lietuvos dujų” įmonę. Tikėtina, kad pinigų už “Lietuvos dujų” akcijas “Gazprom” sumokės kitų metų pradžioje.

ŠIAULIŲ MIESTĄ REPREZENTUOJA 7 DAILININKAI

Lietuvos dailės sąjungos galerijoje “Arka” atidaryta septynių sukaktuves ir jubiliejus švenčiančių šiauliečių dailininkų paroda “7 šiauliečiai “Arkoje”.

Pasak parodos rengėjų, septynių menininkų ekspozicijos tikslas ne tik pristatyti sukaktuvininkų kūrybą, bet ir reprezentuoti Šiaulių miestą. Šiauliečiai menininkai siekia atskleisti gimtojo miesto grožį ir tradicijas, priminti ypatingą miesto vaidmenį šalies istorijoje.

Parodos lankytojai galės išvysti Vytauto Tribandžio peizažus, Ričardo Garbačiausko tapybines kompozicijas, Aldonos Visockienės monumentaliosios keramikos kūrinius, Alvydo Kurtinaičio skulptūras, Vidmanto Zarekos akvareles, Dalvio Udrio tapybą, Liucijos Čiutienės dirbinius iš odos. Su šiauliečių darbais galima bus susipažinti iki gruodžio 25 dienos.

Eltos inf.



Kompozitoriaus B. Kutavičiaus operoje “Lokys” pirmaujantis Lietuvos operos baritonas Vytautas Juozapaitis grafo Šemetos vaidmenyje su Irena Zelenkauskaite Julijos vaidmenyje. Operą režisavo Jonas Jurašas, kuri jau antri metai tebėra teatro repertuare. M. Raškovskio nuotr.

Doloresa Kazragytė

BUDĖKIME

Ant kalno, apsupta pušynų ir raistų, stovėjo vienos aukštos instancijos vila. Sovietiniais laikais. Ne taip seniai. Su šeimomis, vaikaičiais čia suvažiuodavo savaitgaliais ir ilgesniam laikui pavasaroti smulkesnės tos instancijos “žuvelės”. Todėl vila nebuvo nei įslaptinta, nei saugoma. Jos komendantė (ir valytoja) - šauni netekėjusi panelė Janina (tada “draugė”), kažkiek metų dirbusi pradinukų mokytoja apylinkės miestyje, vėliau apylinkės pirmininke. Tada jos “rezidencija” buvo sena klebonija, šalia bažnytelės (XVII a. architektūrinis paminklas). Kaip ir derėjo, Janina drausdavo vaikams eiti į bažnyčią, saugojo ir tėvus. Paskui išėjo į pensiją. “Komandavo” viloje. Čia ir gyveno - vilos antrašame aukšte, dviejuose erdviuose kambariuose su krosnimis. Atėjus nepriklausomybei, tapo labai tikinti, susibičiuliavo su klebonu, buvo jo artimiausia “avelė”. Kiekvieną sekmadienį nudrengtas jos “Zapukas” burgzdavo žvėrišku balsu ir dardėdavo vieškelio į miestelį. 12 val. Suma. Kaimo žmonės apkalbinėdavo, šaipydavosi iš jos atsivertimo, o aš - ne. Kas žino, gal moteris tikrai surado tai, ko troško širdis, ką tada bijojo atrasti?

Bet šoktelsiu dar į anuos lai-

kus. Vilos gyventojams Janina ruošdavo puikias vaišes su rūkyta žuvimi, vėžiais, grybukais ir uogų kompotais, žinoma, ir dar kai kuo... Puikiai grojo akordeonu, kai plėšdavo dainą - miškais aidėdavo per kelis ežerus. Žinoma, tose vaišėse iš “smulkesnių žuvelių” būdavo išrenkamos pačios stambiausios, mat Janina tikėjosi gauti Vilniuje nedidelį butuką. Senatvei. Praėjo keleri metai. Butuko ji taip ir negavo. Bet gavo leidimą prie netoli esančio ežero pasistatyti namelį su suomiška pirtele. Statė tą namelį giminaitis Algutis - auksinių rankų meistras. Už tai jam buvo pažadėta dovanoti namelio antrąjį aukštą, kurį jis sau ir įsirengė su meile ir kruopštumu. Ir atvažinėdavo vasarą pauogauti, pagrybauti, bulvių pavasarį pasisodinti. Bet įforminti jo nuosavybę Janina delėsė. Kai užsimindavo, vis juokaudavo: “Tai ar jau mano mirties laukiate?” Ką atsakysi, žmogau, į tokį “juodą humorą”? Ūkiniame vilos pastate Janina visada pėnėdavo kiaulę, laikė vištų. Kai skanaus rūkyto kumpio pripjaustyta ar koks gabalas į Vilnių vežtis įduotas, tai ir pažadai išrūpinti butą būdavo tvirtesni.

Ak, tu Dievulėliau! Kaip

viskas greitai keičiasi! Atėjo kiti laikai, ir atsirado vilos savininkas. Juk čia kadaise būta ūkio (tvartai, klojimas jau seniai nugriauti). Nori žmogus jį sugrąžinti, ir gana. Nori į tėviškę. Ilgai kovėsi, derėjosi su “aukšta instancija”, kol atgavo. Žinoma, namas nebe tas: sienos perstatytos, krosnys išgriautos, bendra virtuvė (dujos), kambariai sunumeruoti... Betgi pakalnėje, prie raisto, nušautas jo brolis partizanas - miestelio kapinaitėse palaidotas, ir tėvas su motina ten pat. Kaip nenorėsi sugrąžinti ten, kur visi pašaliai vaikystėje išbėgioti? Janinai, suprantama, reikia kraustyti lauk. O Janina nė už ką nenori. Su triukšmais ir grasinimais naujasis šeimnininkas priverčia ją išsikraustyti į savo namelį prie kito ežero. Pats išvažiuoja į didelį miestą (ten darbas, butas), lieka jo dukra viloje. O Janinos kiaulė - vis dar vilos tvarte. Kiekvieną dieną tempia, vargšelė, po kibirą jovalo kiaulei - paežere, paežere, per pušyną, skersai vieškelį... Suserga Janina. Atlaiko operaciją. Grįžta. Kurį laiką tempė jovalą brolis, atvažiavęs iš Vilniaus, paskui Algutis. O paskui vėl Janina - paežere, paežere, per pušyną... su kibiru. Žmonės visuose vienkiemiuose tą patį “gieda”: ko ji taip plėšosi? Ko kraustosi iš proto? Vis tiek turės išeiti. Ar neturi kur gyventi? Nei vaikų, nei anūkų, kam tą namą paliks? Kuriems galams jai, ligonei, ta kiaulė?

Kartą nuėjau Janinos ap-

lankyti. Vaišina kava, baltu sūriu, medum. Pati - tikras nervų kamuolys: palūpis dreba, nieko daugiau nešneka - tik apie tai kad ir tvartą atims, kad ta “bjaurybė” (šeimininko duktė) jos kiaulę gali nunuodyti. Praskleidusi plaukus virš kaktos, rodo pliką vietą: “Matai, ką ta bjaurybė man padarė! Plaukus nurovė! Šonkaulius suspardė! Aš ją nugalabysiu! Nutručysiu!”

Kaimiečiai sako, kad Janina pati išprovokavo tas “muštynes”. Kas supaisys, kieno teisybė?

Atvažiuoju vėlai rudenį, klausinėju, kaip kas gyvena, kas naujo. Janina, sako, numirė. Pasakoja artimiausia kaimynė, kuri pro savo langą mato Janinos namelį:

- Rytai matydavau, kaip neša kiaulei. Tą rytą nemačiau. Ir kieme iki vidurdienio nemačiau. Ir darže. Neramu. Pasiėmiau lazda, einu žiūrėti. Janinos gonkos iš ežero pusės. Apie einu ir matau - iš gonkų kyšo kojos. O, Jėzau, kibiras su jovalu apvirtęs, galva jovale, gerai kad ne veidu, jau atšalus. Kol greitoji atvažiavo... Ale jau ir nebesvarbu buvo. Galėjo gyventi ir gyventi. Ko jai trūko? Kad ne tas gobšumas.

Taigi, “kad ne tas gobšumas”... Namelis atiteko Janinos broliui. Tokį turtą taip netikėtai gavus, tą iš karto godumas užvaldė. Ėmė varyti Algutį lauk. Sako, namelį parduosiąs ar vasarotojams nuomosiąs. O Algučiui - šnipštas.

Lauk - ir viskas. Vėl visi vienkiemiai kalba tą patį: “Algutis tiek vargo, viską darė, statė, gal ir pinigų pridėjo, o dabar - eik lauk! Dokumentų tai nėra. Turės išeiti, vargšelis”.

O Dieve, galvoju, sukūrei mus dvasia panašius į save, o kūnu - į gyvūną, į žvėrį. Traukia tas kūnas į nuodėmę, į aistrą, į visokiausias juslines prarajas, per tai vis prie netiesos, melo... Žemyn, žemyn. Bet, Viešpatie, kodėl pridėjai (jei tai Tu? O gal visai ne Tu?) dar daug daugiau, negu turi žvėris ar gyvulus? Juk nė vienas gyvūnas pasaulyje neturi tiek godumo. Žvėris prisiėda, ir gana. Kokia voverė ar graužikas dar susikrauna šiokių tokių atsargėlių ateinančiai žiemai. Tik tai žiemai. Tai iš kur mumyse ta aistra - grobti, krauti, taupyti, vogti? Kad tik daugiau, kad tik visam gyvenimui, kad tik vaikams ir anūkams, kad tik už aukščiausių tvorų, kad tik su bokštais, kad tik su didesniais plotais. Kas mus apkrėtė ta baisia liga, kuria neserga nė viena gyva būtybė pasaulyje? Viešpatie, tai kaip gyventi tokiaime supriešintame pasaulyje: vieni žiūri į žvaigždes, tiesia rankas į Tavo Angelus, o kiti - nosimi į žemę, į daiktus, į turtą, turtą, turtą...

Gerieji žmonės! Budėkime! Kad mirties valandą netikėtai gavus, tą iš karto godumas užvaldė. Ėmė varyti Algutį lauk. Sako, namelį parduosiąs ar vasarotojams nuomosiąs. O Algučiui - šnipštas.



Po koncerto Palangos bažnyčioje šių metų vasarą Kanados lietuviai sol. Lilija Turūtaite ir Vytautas Mašalas su akomponiatorium, muz. Edmundu Jucevičium ir jo vedamu choru.

LIETUVININKŲ VALIOS AKTAS

Iškilingiausias 2003 metų Mažosios Lietuvos reikalų tarybos renginys buvo Vilniuje surengtas atmintinos Mažosios Lietuvos prisijungimo prie Didžiosios Lietuvos dienos išvakarėse istorinio Tilžės akto 85-ųjų metinių minėjimas.

1918 metų lapkričio 30 d. Tilžės aktu Mažosios Lietuvos Tautinė Taryba patvirtino amžinąjį lietuvininkų troškimą ir siekį gyventi vieningoje nepriklausomoje Lietuvos valstybėje. Būtent Tilžės akto veikimas sudarė prielaidas Nemuno žemupiui, Kuršių nerijai bei Klaipėdos uostui tapti neatskiriama Lietuvos valstybės dalimi.

Tilžės akto 85-ųjų metinių minėjimą Mažosios Lietuvos dainomis pradėjo nuostabus Vilniaus mokytojų namų liaudiškos muzikos ansamblis “Kankleliai”. Šis Daivos Čičinskienės vadovaujamas tarptautinį pripažinimą pelnęs kolektyvas jau ne kartą yra talkinęs Mažosios Lietuvos reikalų tarybos renginiams. Minėjimą puikiai vedė ir Kazio Bradūno eilėraščius Mažosios Lietuvos reikalų tarybos atsakingoji sekretorė Birutė Kurgonienė. Nuoširdžių plovimų susilaukė ką tik gautas Mažosios Lietuvos rezistencinio sąjūdžio, tęsiančio tilžiškės Mažosios Lietuvos tautinės tarybos darbą, garbaus pirmininko Algio A.Regio sveikinimas.

Ižanginį pranešimą “Yra tik viena Lietuva” perskaitė Mažosios Lietuvos reikalų tarybos pirmininkas Vytautas Šilas. Jis priminė, kad 1918 m. lapkričio 30 d. Mažosios Lietuvos Tautinės Tarybos prezidento sukviešti 24 Tarybos nariai pasirašė pareiškimą apie mažlietuvių ryžtą būti vienoje atkuriamoje valstybėje su didlietuviais. Literato ir teosofo Adomo Jakšto žodžiais “Dievas, sukurdamas Lietuvą į dalis jos nedalino” (Lietuvą į Didžiąją ir Mažąją padalino ir po to ją draskė svetimieji - lenkai, rusai, vokiečiai). Tilžės aktas - tai teisinis dokumentas grindžiamas vietos gyventojų (ne atėjūnų) teise spręsti savo tėvų žemės likimą.

Daugelio Mažosios Lietuvos tarybos narių likimas buvo nepavydėtinas. Antai, E.Simonaitis už lietuvišką veiklą buvo kalinamas Mathauzeno ir Dachau konclageriuose. Naciai buvo suėmę 80-ąjį dešimtmetį pradėjusį J.Lėbartą, tačiau kaip repatriantą į sovietų valdomą Lietuvą, paleido. Lietuvos vyriausybės komisaras Klaipėdoje V.Gailius 1941 m. repatriavo į Vokietiją ir ten gyveno nuolatinėje Gestapo priežiūroje, o jo brolis Albinas

Gailius žuvo Dachau konclageryje. Suimtas K.Paura neišlaikė nacių kankinimų ir nusižudė. Suimtas J.Margis 1942 m. mirė nacių kalėjime Klaipėdoje. 78-ių metų sulaukęs J.Vanagaitis mirė Kaselio-Martenburgo pabėgėlių stovykloje Vokietijoje. Kažkuriam nacių konclageryje kalėjo gydytojas signataras Valteris Didžys ir lietuvininkas Frydrichas Subaitis - ar tik ne Tilžės akto signataras. Jau senelis M.Jankus iš pradžių buvo priverstas iš gimtųjų Bitėnų nuo nacių keltis į Kauną, o paskui nuo bolševikų trauktis į vakarus (mirė Flensburge, 1946 m. sulaukęs 88-ių). E.Jagomastą jau 1941 metais gestapininkai sušaudė (kartu su šeima) Aukštuosiuose Paneriuose prie Vilniaus. Tokia buvo Tilžės akte išreikšto pasižadėjimo “visi savo parašu šitą pareiškimą priimančioji pasižada visas savo jėgas už įvykdinimą minėtojo siekio pašvęsti” kaina.



Tilžės lietuvių giedotojų draugijos choras (kairėje stovi choro dirigentas dr. Vydūnas).

Tilžės aktu, kaip ir Vasario 16 d. aktu, lietuviai, skirtingai nuo savo slaviškųjų kaimynų deklaravo tautinės valstybės, kuriamos savo istorinėse etninėse žemėse principą. Tilžės aktas paliudijo, jog vokiečių valdžioje beveik 600 metų išbuvusios lietuvių tautos dalies atstovai, Mažosios Lietuvos tarybos pasirašytu Tilžės aktu deklaravo, kad ne “piktoji pamotė” Vokietija, o Lietuvos valstybė yra mažlietuvių Tėvynė, kad visi lietuviai turi tik vieną Lietuvą.

Filosofas ir politikas Romualdas Ozolas, kalbėjęs apie moralinę ir geopolitinę Tilžės akto reikšmę, pabrėžė, kad Tilžės aktas netgi tapęs istoriniu dokumentu išlieka juridiškai pilnavertis, išlaiko pagrįstą imperatyvumą ir liudija apie laikų neįvykdytą lietuvininkų valią. Kaimynų plėšyta, bet atsilaukusi tauta turi teisę gyventi integralioje tautinėje valstybėje. Deja JAV prezidento T.V.Wilsono tezės apie tautų teisę pačioms spręsti savo likimą nebuvo įformintos kokioje nors Jungtinių Tautų deklaracijoje ir yra nustelbtos visuotinės žmogaus teisių deklaraci-

jos. Tilžės aktas primena kad ir tautos yra demokratijos subjektas. Jis pradėjo praktinio istorinio teisingumo atkūrimo procesą, tapo genocidinės lietuvių tautos sprespaudos likvidavimo pradžia. Dabar svarbiausia Lietuvos problema - esantis jos politinio elito anemiškumas ir valios stoka siekti visiško Tilžės akto įgyvendinimo

Lietuvininkų bendrijos “Mažoji Lietuva” atstovas Vytautas Gocentas nušvietė Tilžės akto priešistoriją - lietuvininkų pastangas išlaikyti lietuviškumą XIX a. pabaigoje sustiprėjus germanizacijos procesui. 1874 m. kulto ir švietimo ministerija išleido paaiškinimą, kad bažnytinės bendruomenės negali būti skirstomos tautiniu principu - į lietuviškas bei vokiškas ir ėmėsi šalinti lietuvių kalbą iš pradinėlių mokyklų. 1875 m. įsigaliojo civilinių aktų rašymo įstatymas, leidęs valstybinio aparato

valdininkams vokieinti Mažosios Lietuvos vietovardžius, lietuviškas pavardes. 1876 m. priimtas įstatymas dėl vienintelės valstybinės vokiečių kalbos įvedimo visose valstybinėse įstaigose. Rytrūsiai lietuvių nuo 1879 m. ėmė rašyti petičijas (pirmąją pasirašė 17 tūkšt, žmonių) Prūsijos landatui, kulto ir švietimo ministerijai, kaizeriui. Be žymesnio poveikio... Savišvietos, lietuviškumo išlaikymui pasitarnavo įkurtos lietuviškos draugijos. Tilžės akto istorinė vertė - kad tai buvo pasisakymas už lietuvių išlaikymą ir nedalomą etninę Lietuvą.

Mokslo ir enciklopedijų leidybos instituto vyresnysis mokslinis redaktorius dr. Algirdas Matulevičius pasakojo apie mažlietuvių ir didlietuvių etnokultūrinį bendrumą. Lietuvininkų etninė gyventojų bendruomenė Mažojoje Lietuvoje susidarė vakarų lietuvių skalvių ir nadruvių, sulietuvėjusių kuršių, sembių, šiaurinių prūsų bartų, notangų, gal būt, ir varmių bendravimo sąveikoje. Reformacija, kaip tautinis religinis sąjūdis stiprino jų lietuviųbę. Daugėjant lietuviškų mo-

ARTĖJANT ŠVENTOMS KALĖDOMS

Kviečiame aplankyti **Rimo Laniausko studiją**, kuri yra sename seselių namelyje šalia Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos. Čia rasite gerą progą įsigyti gražių Rimo kūrinių bei kitų dovanėlių šventėms.

Studija bus atidaryta šeštadienį, gruodžio 13 dieną, nuo vienuoliktos ryto iki 4 val. vakaro ir sekmadienį, gruodžio 14 dieną, po 10 valandos šv. Mišių. Taip pat galite aplankyti studiją ir kitu laiku pagal susitarimą, skambinant Rimui 440-943-4870 arba 216-215-5475.

kyklų ir valdžiai toleruojant (iki 1872 m.) gimtąją lietuvių kalbą, Mažojoje Lietuvoje daugėjo apsišvietusių lietuvių. Tai jiems leido pajusti savo etnokultūrinį bendrumą su didlietuviais. Etnologų tyrimai patvirtina, kad Mažojoje Lietuvoje susiformavo europinės reikšmės baltų civilizacijos kultūra. Tilžės aktas įpareigoja galinčius ką nors daryti Mažosios Lietuvos labui - tą ir daryti.

Vilniaus universiteto komunikacijos fakulteto dekanas prof. dr. Domas Kaunas pabrėžė ne vien iš Tilžės akto kylančią įpareigojimą rūpintis Mažo-

čiau atskleisti savitą Mažosios Lietuvos istorijos puslapį. Lietuvos Mokslų Akademija turėtų apjungti visas Mažosios Lietuvos paveldo klausimu kompetentingas jėgas ir 2005 metais surengti konferenciją minėtu klausimu, nes jo sprendimas yra Lietuvos, o ne kieno nors kito rankose.

Mažosios Lietuvos reikalų tarybos surengtą Tilžės akto 85-ųjų metinių minėjimą užbaigė Tautos dainų klubo “Raskila” nariai, išdalinę susirinkusiems L.Rėzos dainų pluoštą ir pakvietę visus jas sudainuoti kartu. Beje, raskiliečiai, vadovaujami dabar jau nebeįsileidžiamo į Rusijos valdomą Karaliaučiaus sritį Mažosios Lietuvos reikalų tarybos nario Rimanto Matulio, yra padėję įsisteigti Tepliuvos apylinkės lietuvių kultūros draugijai ir ją iki šiol remia ir globoja.

Kitą dieną Vilniaus evangelikų liuteronų bažnyčioje prie išskleistos Mažosios Lietuvos vėliavos buvo pagerbtas dvidešimt keturių Tilžės akto signatarų atminimas. Šios bažnyčios kunigas Mindaugas Sabutis dalį sekmadieninio pamokslą paskyrė Tilžės aktui, kaip lietuvininkų valios išraiškai, o signatarų garbei pakvietė susirinkusius sugiedoti giesmę: “O, Dieve, sergėk tėvų žemę. Tegul jinai žydės ir bus tvirta. ... Palaimink, Dieve, mūsų šalį. Tiesk jai vienybės, sandoros kelius”.

Vytautas Miklaševičius

LIETUVIŲ MOKSLEIVIAMS PUNSKA ANKŠTA

Lenkijos ir Lietuvos komisija tautinių mažumų reikalams konstatavo, kad Punske lietuvių bendrojo lavinimo licėjaus moksleiviams dabartiniame objekte per ankšta, o lenkų mokyklų padėtis Lietuvoje yra bloga. Komisijos nariai aplankė kelias lietuvių mokyklas Lenkijoje ir lenkų mokyklas Lietuvoje.

Komisijos pirmininkė Irena Nowacka po apsilankymo Punske pripažino, kad tenykštė mokykla “yra graži, bet ten per ankšta pagrindinei mokyklai, gimnazijai ir licėjui”.

Kartu ji pareiškė esanti susirūpinusi lenkų mokyklų padėtimi Lietuvoje, Vilniaus rajone. Anot I. Nowacka, ten kur kas geriau atrodo lietuvių mokyklos, o lenkų mokyklos “tikrai yra nepakankamai finansuojamos”. “Negerai, jeigu vaikams tenka bėgioti į tualetą keliasdešimt ar šimtą metrų. Negerai, kai nėra sporto salės, bet pro langą matyti graži lietuvių mokykla”, - sakė ji.

Lietuviai jau maždaug dvejus metus reikalauja pastatyti Punske naują mokyklą. Apskrities seniūnijos Seinuose vertinimu, jos statyba gali atsieiti apie 4 milijonus zlotų. O ši apskritis yra viena skurdžiausių Lenkijoje ir iki šiol įstengė rasti pinigų tik statybos techniniam projektui.

Savo ruožtu lenkų mažuma Lietuvoje laukia, kada bus pritarta jos švietimo strategijai. Lenkijoje tokia strategija lietuvių mažumos atžvilgiu buvo priimta jau prieš dvejus metus.

A. † A.

STEFANIJAI STASIENEI

mirus,
gilią užuojautą reiškiamo vyrui HENRIKUI,
dukroms INGRIDAI, TERESEI,
MATILDAI, UGNELEI, jų šeimoms
ir visiems artimiesiems.

CLEVELANDO BALTIEČIŲ KOMITETAS

A. † A.

STEFANIJAI STASIENEI

iškeliavus Amžinybėn,
užuojautą reiškiamo Velionės vyrui HENRIKUI,
dukrai Garbės konsulei INGRIDAI BUBLIENEI
ir kitiems artimiesiems.

DIRVA - VILTIES D-JA

Rūpestingajai Motinai ir Mokytojai

A. † A.

STEFANIJAI STASIENEI

mirus,
jos dukteris, mūsų sesę INGRIDĄ,
TERESĘ, MATILDĄ ir UGNELĘ su jų šeimomis,
jos vyrą HENRIKĄ ir visus ją mylėjusius,
gerbusius ir jos netekusius
užjaučiame ir kartu liūdime.

Clevelando skautininkės

A. † A.

STEFANIJAI STASIENEI

iškeliavus Amžinybėn,
reiškiamo nuoširdžią užuojautą
dukrai INGRIDAI BUBLIENEI
ir jos artimiesiems.

Gintė ir Rimis Bistrai
Rita ir Rimas Augiai
Aušra ir Artūras Bandzai

NEW YORK, NY

Šviesaus gyvenimo pavyzdį
mums palikusiai,

A. † A.

STEFANIJAI STASIENEI

mirus,
reiškiamo seserišką užuojautą
mūsų sėsei INGRIDAI BUBLIENEI,
ponui HENRIKUI STASUI
ir visai šeimai bei artimiesiems.

Clevelando vyr. skaučių Židinys

KLADINANTI INFORMACIJA

Br. Juodelis 2003. XI. 19 d. *Drauge* talpintame laiške cituoja teisingas sumas, bet neteisingus faktus. “Lietuvių fondas” I-oje knygoje - “Lietuvių fondo pirmasis dvidešimtmetis 1962-1982” 80-81 puslapiuose cituojama 1,789,294.31 dol. suma yra teisinga, tačiau tai yra ne JAV LB aukos Lietuvių fondui, bet sumos, kurios buvo gautos iš įvairių asmenų, gyvenančių tose JAV LB apylinkėse, bet nebūtinai LB narių. Ponas Juodelis, kuris paprastai yra labai skrupulingas ir kruopštus žmogus, turėjo toliau susipažinti su knyga ir būtų “Aukotojų vardyno” 309-310 puslapiuose radęs JAV Lietuvių bendruomenės vienetų ir jų suaukotų sumų sąrašą su bendra 36,030 dol. suaukota suma. Lietuvių fondo pareiškime buvo duotas aiškus kreditas JAV Lietuvių bendruomenei už pagalbą sutelkiant pirmus du milijonus dolerių. Tačiau to negalime sakyti dėl sekančių 13 milijonų dolerių sutelkimo.

Dr. A. Razma, Tarybos pirm.,
P. Kilius, valdybos pirm.

LAIŠKAS REDAKCIJAI

GERBIAMAS REDAKTORIAU,

Lapkričio mėn. 18 d. *Dirvoje* tilpo straipsnis “**Lietuvių fondas ir JAV LB rezoliucija**”, kurį pasirašė dr. Antanas Razma, LF tarybos pirmininkas ir Povilas Kilius, LF valdybos pirmininkas. Kadangi tame straipsnyje vengiama aiškiai pasakyti, kodėl Lietuvių bendruomenė yra nepatenkinta, *Dirvos* skaitytojams noriu paaiškinti, kad Lietuvių fondas **sulaužė** susitarimą, padarytą steigiant Lietuvių fondą. Susitarimas buvo atsieltas 1961 m. kovo mėn. 19 d. dr. Antano Razmos sušauktame pasitarime, kuriame dalyvavo milijoninio fondo iniciatoriai, JAV LB centro valdybos pirmininkas Stasys Barzdukas ir vicepirm. dr. Algirdas Nasvytis. Viso 25 asmenys. Visi dalyviai pasisakė šiuo klausimu. 19 buvo už LF steigimą prie JAV LB, tačiau pelną skirstytų LF ir JAV LB atstovai. Šis pasitarimas buvo protokoluojamas, kurį užrašė Vincas Ignaitis, todėl toliau jį cituoju:

“Pasitarimas, įvykęs 1961 m. kovo mėn. 19 d. Čikagoje, dalyvaujant iniciatoriams rėmėjams ir LB atstovams Lietuvių Fondo reikalu nutarė:

1. Lietuvių Fondas steigiamas prie JAV L. Bendruomenės.
2. Fondui lėšas telkia jo iniciatoriai ir L. Bendruomenė.
3. Lietuvių Fondą saugoja ir jo neliečiamumą laiduoja patikėtiniai, parinkti iš aukotojų.
4. Lietuvių Fondo pelną kasmet paskirsto Fondo komisija, sudaryta iš Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybos atstovų ir aukotojų atstovų.

Pasitarimo dalyviai, džiaugdamiesi Lietuvių Fondo steigimo entuziazmu ir pasitarime vyravusia tarpusavio nuoširdaus bendradarbiavimo dvasia, prašo paramos ir šią dvasią taip pat turi perduoti ir plačiai visuomenei.

Aukoms siųsti einamąsias sąskaitas atidaro dr. A. Razma ir dr. Balukas su JAV Lietuvių Bendruomenės Centro Valdyba. Priimamos ne tik tūkstantinės, bet ir bet kuri kita auka.” Citata baigta.

Taigi susitarimas labai aiškus ir turi būti vykdomas, bet **nelaužomas**. *Dirvoje* atspausdintas LF vadų straipsnis nekalba apie susitarimą, bet ir savo suvažiavime neteisėtai nubalsavo jį **laužyti**, dangstydamiesi Charter keitimu. Virš 40 metų tas Charteris buvo geras, tai dėl ko, pasisamdžius amerikietį teisininką, jis tapo negeras. Iš viso neaišku, ar tas amerikietis, kuriam buvo švaistomi **LF** pinigai, ką nors žinojo apie užprotokoluotą susitarimą su **JAV LB**. **LF** vadovybė užmiršo Lietuvių fondo įstatus, kuriuos ji pati daug kartų perspausdino ir davė Lietuvių fondo nariams suvažiavimuose. Ten yra aiškiai apibrėžtos JAV LB teisės Lietuvių fonde. Dabar tik kalba apie Charterio pakeitimą. Bet tas **Charteris jau virš 40 metų buvo geras: LF ir JAV LB** galėjo dirbti kartu. Kas ten blogo jame įvyko, kad **Charterį reikėjo keisti ir JAV LB reikėjo visiškai išjungti iš LF**? Nežeminkime **JAV LB**, nes mes visi esame jos lizde. Dirbkime ir toliau vieningai ir kartu. Garbingas lietuvis visad laikosi savo žodžio, ypač užprotokuluoto. Prašykime Dievulio, kad jis mums padėtų.

Vytautas Kutkus, 22 metus buvęs LF Tarybos narys,
58 metus dirbantis Lietuvių Bendruomenėje



DIRVAI AUKOJO

D. ir M. Pautieniai,
W.Barnstable, MA 500
Cal. Ramovėnai-Kariuomenės
šventės minėjimas,
per A. Mažeiką 50
B.Paulionis, Willoughby H. ... 30
V.Tervydas, Collinsville, IL .. 25
J.Liauba, Cincinnati, OH 20
E.Steponavičius,
Richmond, OH 20
R.Minkūnas, Seven Hills, OH . 10
M.Puškorienė,
Cleveland, OH 10
V.Vasikauskas, Seminole, FL .. 10
J.Veblaitis, Union, NJ 10
M.Virbickas, St. Pete, FL 10
A.Zenkus, Webster, MA 10
P.Adomaitis, Crestwood, IL ... 10
I.Galinis, Lemont, IL 5
V.Palubinskas, Cleveland, OH 5
I.Ulpaitė, So. Boston, MA 5
F.Jakaitis, Miami Beach, FL ... 5

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

Gerbiamieji,
Šiuo siunčiu 50 dol. - čekį už 2004 metų prenumeratą ir nors mažą auką.

Tuo pačiu sveikiname Tamstas su ateinančiom šventėm ir linkime, kad 2004-tieji būtų Tamstoms sėkmingesni!

Su pagarba
Pranas Adomaitis ir šeima



P A T R I A

New Christmas Lithuanian Items

HOLIDAY HOURS
Mon. - Sat. 9:00 - 5:30
Sundays until Dec. 21
from 11:00 am. to 3:00 pm.
794 East 185th St. Clev. OH.

